

หนังสือชุด พอเพียงอย่างเพียงพอ

หนังสืออ่านเสริมความรู้สาระเศรษฐศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔

แผ่นดินทองของไทย

เล่มที่ ๑ รักษาสิ่งแวดล้อม

พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต

รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓
คปก.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม
การประกอบธุรกิจประกันภัย(คปภ.)

สมาคมประกันชีวิตไทย

หนังสือชุด **พอเพียงอย่างเพียงพอ**

หนังสืออ่านเสริมความรู้สาระเศรษฐศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ แผ่นดินทองของไทย เล่มที่ ๑

ผู้เขียน : รองศาสตราจารย์ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ

อำนวยการผลิต : สมาคมประกันชีวิตไทย

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เดือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
รองศาสตราจารย์ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ
แผ่นดินทองของไทย เล่มที่ ๑ รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ กรุงเทพฯ : สมาคมประกันชีวิตไทย, ๒๕๕๑
หน้า.
.....
.....
ISBN :

ออกแบบปกและรูปเล่ม : หจก. กชกร พับลิชชิง

ภาพประกอบ : สราวุธ อิศรานุวรรณ

พิมพ์ที่ :

ลิขสิทธิ์ของ สมาคมประกันชีวิตไทย

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียนแบบไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือ นอกจากจะได้รับอนุญาต

รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓
รองศาสตราจารย์ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์
รองศาสตราจารย์วรินทร์รา แผงสภา
รองศาสตราจารย์ดวงกมล สินเพ็ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาณี แสงกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ ศรีกรมล
นางยุพเนตร วัฒนเวคิน

ถ้อยแถลง

นายกสมาคมประกันชีวิตไทย

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การกำหนดยุทธศาสตร์การประกันภัยแห่งชาติ" เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้มีมติมอบให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการประกันชีวิตเบื้องต้นไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประสานในรายละเอียดกับกรมการประกันภัย สมาคมประกันวินาศภัย และสมาคมประกันชีวิตไทย

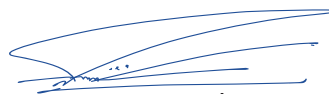
สมาคมประกันชีวิตไทย ได้ประสานและขอความร่วมมือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดหาคณะอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจัดทำหนังสืออ่านเสริมความรู้ สารเศรษฐศาสตร์ ชุด "พอเพียงอย่างเพียงพอ" ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากคณะอาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถมและมัธยม พร้อมทั้งคณะทำงานด้านวิชาการจากบริษัทที่เป็นสมาชิกของสมาคมฯ ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ การประกันชีวิตเบื้องต้น ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละชั้น และสอดคล้องกับสารเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปเป็นพื้นฐานศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งนำไปประกอบวิชาชีพต่อไปในอนาคตได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ความรู้และความเข้าใจถึงการประกันชีวิตมีความจำเป็นพื้นฐานที่จะต้องบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของเยาวชนไทย โดยการปลูกฝังความรู้เรื่องการประกันชีวิตในระยะต้นขึ้นไปถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นมาตรการที่สำคัญในการป้องกันการเข้าใจผิด เกิดข้อโต้แย้งกันเพราะความเข้าใจที่ไม่ครบถ้วนถูกต้อง นั่นเอง

ดังนั้น การศึกษาเรื่องการประกันชีวิต จึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีพของคนทุกสาขาอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย เพราะทุกชีวิตในสังคมต้องมีการเผชิญกับภัยต่างๆอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากครู นักเรียน ตลอดจนประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประกันชีวิตที่ถูกต้อง จะทำให้มีการวางแผนการออมเงิน การใช้จ่ายในแต่ละช่วงอายุของตนได้เป็นอย่างดี ไม่เป็นภาระของสมาชิกในครอบครัว หรือภาระสังคมที่รัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมาให้ความช่วยเหลือ

หนังสืออ่านเสริมความรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ชุด "พอเพียงอย่างเพียงพอ" นี้ จะมอบให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนนำร่องทุกภาคทั่วประเทศ เพื่อให้ครูอาจารย์และนักเรียน ใช้ประกอบการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสมาคมประกันชีวิตไทยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะร่วมกันพิจารณารายชื่อโรงเรียนต่อไป

สมาคมประกันชีวิตไทย หวังว่าหนังสืออ่านเสริมชุดนี้ จะมีคุณประโยชน์ต่อครู อาจารย์ และนักเรียนที่ได้นำมาศึกษา พร้อมกับบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ใน "แผนยุทธศาสตร์ประกันภัยแห่งชาติ" และบรรลุวัตถุประสงค์ของสาระเศรษฐศาสตร์ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

(นายสาระ ลำซำ)

นายกสมาคมประกันชีวิตไทย

กรกฎาคม ๒๕๕๑

คำนิยาม

เลขาธิการ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

การส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านการประกันชีวิต ถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งการวางแผนด้านการเงินส่วนบุคคลและครอบครัว อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันที่สถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

สมาคมประกันชีวิตไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบุคลากรของบริษัทที่เป็นสมาชิกของสมาคมฯ ที่มีความรู้ด้านการประกันชีวิต ได้ให้ความร่วมมือเข้ามาช่วยจัดทำหนังสืออ่านเสริมความรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ชุด "พอเพียงอย่างเพียงพอ" ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ด้านการบริหารจัดการการเงิน เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนและนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจการประกันชีวิตมากขึ้น ซึ่งเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับทุกคนในการใช้ดุลยพินิจอย่างเหมาะสม เพื่อการตัดสินใจวางแผนการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

จึงนับเป็นเรื่องน่ายินดีที่สมาคมประกันชีวิตไทย ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐที่ประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ด้านการประกันชีวิต ได้ดำเนินการจัดทำหนังสืออ่านเสริมความรู้สาระเศรษฐศาสตร์ ชุด "พอเพียงอย่างเพียงพอ" ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยได้ประมวลหลักการพื้นฐาน แนวคิด ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิต อันประกอบด้วยองค์ความรู้ในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน ธุรกิจและการลงทุน ที่มีรูปแบบสวยงาม น่าสนใจ ชวนให้น่าติดตามอ่าน และสะดวกต่อการเรียนการสอนของครู อาจารย์ และนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ขอชื่นชมในความเพียรพยายามของคณะผู้จัดทำที่ได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการผลิตหนังสือที่มีคุณประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดนี้ จะช่วยเปิดโลกทัศน์ของเด็กๆ ให้กว้างขวางมากขึ้นในการหา-ใช้-และทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ได้ใช้เป็นประโยชน์แก่ตัวเองและสังคม รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้เยาวชนไทยเห็นความสำคัญของการประกันชีวิตและธุรกิจในการทำให้ชีวิตมั่นคงยิ่งขึ้น

(นางจันทร์ธา บุรณฤทธิ์)

เลขาธิการ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

กรกฎาคม ๒๕๕๑

คำนำ

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์การเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างเหมาะสมพอดีย่อมนำมาซึ่งความสมดุลระหว่างมนุษย์ กับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการอยู่ท่ามกลางผืนดินท้องน้ำ และอากาศที่ปราศจากมลพิษย่อมนำมาซึ่งความสุข สดชื่น ช่วยให้สุขภาพดี ชีวิตสดใส โรคภัยเบียดเบียนได้น้อยลงซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

หนังสืออ่านเสริมความรู้ "รักษาสีสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต" เล่มนี้เป็นหนังสือที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของไทยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งด้านคุณค่าดิน น้ำ ป่าไม้และแร่ธาตุการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ยังเติมองค์ความรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องกันในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ อาทิ การเสริมสร้างรากฐานสังคมไทยให้เข้มแข็งด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริการประกันภัยและกิจกรรมเศรษฐกิจของไทยอีกด้วย

สพฐ. พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้สาระเศรษฐศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ (ระดับมัธยมศึกษา) จึงเห็นสมควรให้จัดพิมพ์ เป็นหนังสืออ่านเสริมความรู้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ครูนักเรียนและผู้สนใจ เกิดความรู้ความเข้าใจ และดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ในโอกาสต่อไป และขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) สมาคมประกันชีวิตไทย คณะผู้เขียน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่เห็นความสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยไว้ ณ โอกาสนี้

Wre C ee

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

ถ้อยแถลง

คำนิยม

คำนำ

สารบัญ

แผ่นดินทองของไทย

๑

คุณค่าทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓

● คุณค่าทรัพยากรธรรมชาติ

๓

● ทรัพยากรธรรมชาติ

๕

● ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

๗

● ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

๙

● ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

๑๑

● สาเหตุสำคัญของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ

๑๓

● แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๑๕

หน้า

พลังงานทดแทน	๒๐
● พลังงานแสงอาทิตย์	๒๐
● พลังงานลม	๒๒
● พลังงานความร้อนใต้พิภพ	๒๔
● พลังงานเชื้อเพลิงจากพืช	๒๔
เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับพลังงาน	๒๗
คุณค่าทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๓๔
● การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์	๓๔
● บทบาทของมนุษย์ในระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม	๓๖
● การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๔๐
● ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๔๒
การเสริมสร้างฐานรากของสังคมไทยให้เข้มแข็ง	๔๔
การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ	๔๕
การสร้างคามเข้มแข็งของชุมชน	๔๗

หน้า

การประกันภัยกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๕๑
● ความเสี่ยงภัย	๕๑
● การประกันภัย	๕๒
● กรมธรรม์ประกันภัย	๕๓
● ประโยชน์ของการประกันภัย	๕๓
กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชากรไทย	๕๕
● ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย	๕๘
● กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย	๖๑
ดัชนีคำนำรู้	
บรรณานุกรม	
รายชื่อผู้จัดทำหนังสือ	
ประกาศกระทรวง	

แผ่นดินทองของไทย

นับเป็นบุญอันยิ่งใหญ่ของคนไทยทั้งชาติที่มีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงคุณความดี ทรงรักและห่วงใยประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลเพียงใดทรงเสด็จไปเยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขอย่างทั่วถึงพระราชกรณียกิจอันยิ่งใหญ่ในการช่วยเหลือแก้ไขความทุกข์ยากของประชาชนนี้ทรงบำเพ็ญอย่างต่อเนื่องมายาวนานตลอดการครองราชย์ที่ยาวนานที่สุดในโลก ทรงสอนให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองเรียนรู้ที่จะป้องกันการเกิดปัญหามากกว่าการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะแนวพระราชดำริเรื่อง **“เศรษฐกิจพอเพียง”** ที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตและหลักในการบริหารจัดการที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนถึงระดับประเทศ

นอกจากชาวไทยจะมีบุญที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงคุณอันประเสริฐยิ่งแล้วชาวไทยยังเป็นเจ้าของแผ่นดิน ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากประเทศหนึ่งในโลก ทำเลที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐาน แม้จะตั้งอยู่ในโซนร้อนของโลกแต่การมีอาณาเขตติดต่อกับมหาสมุทรอินเดียและ มหาสมุทรแปซิฟิก ประกอบกับได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม ทำให้มีความชุ่มชื้นและยังมีที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์จึงเหมาะแก่การเกษตรกรรม ประเทศไทยจัดเป็นแหล่งผลิตพืชผลเมืองร้อนที่สำคัญหลายอย่าง ออกสู่ตลาดโลก เช่น ข้าวเจ้า ยางพารา มะพร้าว อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง ปอ ฯลฯ

นอกจากนี้ประเทศไทย ยังอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ ภูมิประเทศที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบหุบเขาก่อให้เกิดดินตะกอนธารน้ำทั่วทุกภูมิภาค กว้างใหญ่ที่สุดคือ ภาคกลาง ซึ่งถือเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของประเทศ ทรัพยากรป่าไม้ที่ประกอบด้วยป่าหลากหลายชนิด ทั้งป่าดงดิบ ป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าชายเลน ป่าเบญจพรรณ ป่าแดง ล้วนมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อมนุษย์ โดยเฉพาะไม้สักจากป่าเบญจพรรณ ที่มีชื่อเสียงก้องโลก แร่ธาตุหลายชนิด ที่สามารถส่งออกทำรายได้เข้าประเทศ เช่น ดีบุก ทังสแตน ยิบซัม ฟลูออไรต์ ฯลฯ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มีคุณค่า ต่อประเทศไทย ต่อคนไทยมาช้านาน แต่อัตราการเพิ่มประชากรสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันทำให้ความต้องการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ มีมากขึ้น และใช้อย่างขาดความรอบคอบ จึงทำให้ทรัพยากรธรรมชาติได้ลดลง และเสื่อมคุณภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคน จะต้องร่วมมืออย่างจริงจังที่จะดูแลรักษา พัฒนาให้ทรัพยากรธรรมชาติ เหล่านี้ยังคงมีคุณค่ามีประโยชน์ต่อลูกหลาน อย่างยั่งยืนสืบต่อไป

นอกจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าทั้ง 4 ชนิด คือ ดิน น้ำ ป่าไม้ และแร่ธาตุ ที่กล่าวมาแล้วประเทศไทย ยังมีทิวทัศน์ภูมิประเทศที่สวยงาม มีวัฒนธรรมประเพณีที่ดี มีคุณค่า คนไทยมีความเป็นมิตร โอบอ้อมอารี จิตใจดีมีความอ่อนโยน ยิ้มแย้ม แจ่มใส จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก เดินทางมาประเทศไทย ทั้งท่องเที่ยวระยะสั้นและท่องเที่ยวระยะยาว ช่วยกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีชาวต่างประเทศจำนวนมากเดินทางมาขอรับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลหลายแห่งของประเทศ เพราะแพทย์ไทยมีความสามารถ โรงพยาบาลของไทยมีความทันสมัย ประเทศไทยมีความปลอดภัย ชาวไทยทุกคนจึงควรภาคภูมิใจในมรดกทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมไทย ที่สืบทอดกันมารวมทั้งคุณลักษณะที่ดีงามของคนไทย ชาวไทยทุกคนต้องช่วยกันพัฒนาทำนุบำรุงดูแลรักษามรดกของชาติ ทั้งส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมและความดีงามของคนไทยให้ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่าในสภาพที่สวยงามสมบูรณ์ตลอดไปให้แผ่นดินไทยแห่งนี้ เป็น **แผ่นดินทองของไทย** อย่างยั่งยืน

คุณค่าทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คุณค่าทรัพยากรธรรมชาติ

การขยายตัวอย่างรวดเร็วในภาคอุตสาหกรรมและการบริการ ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก ตลอดจนการแข่งขันในการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก โดยปราศจากการดูแลการจัดการอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการผลิตและเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อันมีผลกระทบต่อทุกชีวิตในโลก แต่ทั้งนี้ มิได้หมายความว่ามนุษย์ควรจะหยุดการผลิตหยุดการพัฒนาหรือหยุดการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม การบริการ ทั้งปวง เพราะกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เหล่านี้ มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ทำอะไรที่จะให้เกิดความสมดุล เกิดการพัฒนา อย่างยั่งยืนไปพร้อมๆ กันกับการมีสิ่งแวดล้อมที่ดีมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีปัญหาความเสื่อมโทรม

การขยายตัวอย่างรวดเร็ว
ในภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิด
โรงงานอุตสาหกรรมจำนวน
มากทั้งในเขตปริมณฑล
และในภูมิภาค

การจราจรที่ติดขัดในเขตเมือง
โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร
ทำให้เกิดมลพิษในอากาศ
และการสูญเสียน้ำมัน

ประชากรยิ่งเพิ่มมากขึ้น
เท่าใดการบริโภคทั้งสินค้า
และบริการก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น
เท่านั้น

ขยะจำนวนมากมหาศาล
ในแต่ละวัน บอกถึง
ทรัพยากรที่ถูกทำลาย
และการเพิ่มมลพิษให้กับ
สิ่งแวดล้อม

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติ
ที่มีค่ายิ่งต่อมวลมนุษย์
การทำลายป่าไม้
ถือเป็นการทำลายทรัพยากรอื่นๆ
รวมทั้งมนุษย์ด้วย

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources)

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่มีหรือเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต เช่น น้ำ ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ อากาศ เป็นต้น

น้ำ เป็นทรัพยากรที่ให้ชีวิตแก่สิ่งมีชีวิตทั้งปวง น้ำให้ความสวยงาม สดชื่น แก่ธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และยังช่วยกำจัดสิ่งสกปรก

ดิน ให้ประโยชน์แก่มนุษย์ในด้านการสร้างที่อยู่อาศัย การเกษตรกรรม การสร้างเส้นทางคมนาคม เป็นแหล่งอาหารของสิ่งมีชีวิตอีกมากมาย

ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ช่วยรักษาสมดุลให้กับธรรมชาติ ช่วยเพิ่มปริมาณฝน เป็นต้นน้ำลำธาร เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รักษาหน้าดิน และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน

สัตว์ป่าทำให้ธรรมชาติมีชีวิตชีวา
และยังช่วยควบคุมสิ่งมีชีวิตต่างๆ
ในป่า ให้มีความสมดุล

ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

๑. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป (exhaustible natural resources) เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน จึงควรใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าให้มากที่สุด ปัจจุบันมีการค้นคว้าทดลอง เพื่อใช้วัสดุหรือพลังงานอื่นทดแทน เช่น พลังงานจากแสงอาทิตย์ น้ำ ลม การนำน้ำมันจากพืชมาผสม เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง

น้ำมัน เป็นเชื้อเพลิงสำคัญ
ของยานพาหนะเกือบทุกประเภท
น้ำมันใช้แล้วหมดไป

๒. ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่หมดสิ้น (renewable resources) เช่น น้ำ ดิน อากาศ เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้ มีการหมุนเวียนเป็นวัฏจักรธรรมชาติ จึงไม่หมดสิ้น แต่หากใช้อย่างไม่ถูกวิธี จะทำให้เสื่อมสภาพ เกิดมลพิษ เป็นอันตรายต่อมนุษย์ได้

ไอน้ำระเหยจากแหล่งน้ำต่างๆ
จากใบไม้ลอยขึ้นไปในอากาศ
แล้วกลั่นตัวเป็นละอองน้ำ เป็นเมฆ
เป็นฝน ตกลงสู่พื้นผิวโลก

๓. ทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาใช้ใหม่ได้ หรือฟื้นฟูสภาพ หรือสร้างเสริมขึ้นใหม่ได้ (replaceable resources) เช่น เหล็ก นำกลับมาใช้ใหม่ น้ำที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมนำมาปรับสภาพเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ป่าไม้ ทุ่งหญ้า สามารถสร้างเสริมใหม่ได้

เหล็กที่ใช้แล้ว สามารถนำมา
หลอมใช้ใหม่ได้ แร่โลหะอื่นๆ ก็นำมา
หลอมใช้ใหม่ได้เช่นกัน ป่าไม้ ทุ่งหญ้า ดิน
ที่เสื่อมสภาพสามารถพัฒนาฟื้นฟูได้
หากพวกเราร่วมมือกัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

๑. ลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมต่อการเกิดทรัพยากรธรรมชาติ ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ โครงสร้างทางธรณีวิทยา ภูมิอากาศ เช่น เทือกเขาหินแกรนิต มักอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่โลหะ เขตภูมิอากาศ ร้อนชื้นแถบศูนย์สูตร ซึ่งมีปริมาณฝนชุกมาก ป่าไม้จะมีลักษณะเป็นป่าดงดิบ

ป่าฝนเมืองร้อน เป็นป่าต้นน้ำลำธารที่สำคัญ สภาพป่าเป็นป่าดิบ มีพืชพันธุ์ และความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก เนื่องจากปริมาณฝนชุกตลอดปี

ทุ่งหญ้าสลับป่าโปร่ง (savanna) เป็นลักษณะพืชพรรณธรรมชาติ ในเขตภูมิอากาศร้อนชื้น สลับแล้ง ซึ่งมีฤดูฝนสลับฤดูแล้งชัดเจน

ป่าฝนเมืองร้อน เป็นต้นน้ำลำธารสำคัญ

ทุ่งหญ้าสลับป่าโปร่ง

ป่าสนจะพบในเขตภูมิอากาศหนาวเย็น และเทือกเขาสูง

เทือกเขาหินแกรนิต จะอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่โลหะ เช่น เหล็ก ดีบุก

๒. ความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ ในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ใช้อย่างประหยัด และมีการพัฒนาให้ทรัพยากร ธรรมชาติยังคงความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป

ปัจจุบันเยาวชนและหน่วยงานต่างๆ มีความตระหนักในคุณค่าของป่าไม้ จึงมีการปลูกป่า เพื่อทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลาย ถือเป็นกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ สมควรได้รับการยกย่องและสนับสนุน

ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

ความแห้งแล้งทำให้ดินแตกระแหงปลูกพืชไม่ได้

สัตว์ป่าล้มตายเพราะขาดน้ำและอาหาร

ความแห้งแล้งที่รุนแรง ทำให้พื้นดินแตกระแหง สัตว์ล้มตายเพราะขาดน้ำ แม้ธรรมชาติจะมีส่วนทำลายธรรมชาติแต่ก็ไม่รุนแรงเท่าฝีมือมนุษย์

๑. ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติมีจำกัด

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับแหล่งกำเนิดที่เหมาะสม ซึ่งไม่ใช่ทั่วทุกแห่งในโลก มนุษย์ต้องใช้อย่างประหยัดและมีการสำรวจค้นหาแหล่งทรัพยากรใหม่ๆ เพิ่มขึ้น มีการค้นคว้าทดลองที่จะใช้วัสดุอื่นแทนทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

๒. ความต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้น

เนื่องจากการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรสูงขึ้นตามไปด้วย ทรัพยากรถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างมากมายมหาศาล ธรรมชาติไม่สามารถทดแทนได้ทัน มนุษย์ก็สร้างเสริมได้ไม่เพียงพอ

๓. สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ส่งผลกระทบถึงทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมทำให้เกิดมลพิษในอากาศ สารเคมีจากโรงงานอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ทำให้เกิดมลพิษในน้ำ

น้ำเน่าเสีย ทำลายชีวิตสัตว์น้ำ

ควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมสู่บรรยากาศ

การใช้สารเคมีในการเกษตร ทำให้พืชผักมีสารพิษตกค้าง

๔. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่คุ้มค่า เกิดจากการขาดความรู้ เช่น การขุดแร่ที่ผิดวิธี การเกษตรที่ผิดวิธี เกิดจากความมั่งง่าย ขาดจิตสำนึก เช่น การทิ้งขยะในแม่น้ำลำคลอง การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย

๕. การเกิดอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ และภัยจากสงคราม ถือเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่นกัน เช่น เรือบรรทุกน้ำมันอับปางทำให้สูญเสียน้ำมันมหาศาลและยังเกิดมลพิษในทะเล ภัยธรรมชาติ เช่น ไฟป่า ทำให้สูญเสียป่าไม้ ภัยจากสงครามหรือการทิ้งระเบิดทำให้ต้องใช้พลังงานเชื้อเพลิงมากมาย และยังทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในโลกนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ (ecosystem) ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ กับบริเวณโดยรอบที่สิ่งมีชีวิตเหล่านี้ดำรงชีวิตอยู่ ป่าไม้แต่ละแห่งเป็นหน่วยหนึ่งของระบบนิเวศซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศอื่น และระบบนิเวศที่มีขนาดกว้างใหญ่มากๆ เรียกว่า **ชีวาลัย (biosphere)** ได้แก่ มหาสมุทรและพื้นแผ่นดินที่เป็นผิวเปลือกโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่

มนุษย์เป็นเพียงส่วนเล็กๆ ของชีวาลัย ซึ่งต้องอาศัยสิ่งมีชีวิตและสภาพแวดล้อมในชีวาลัย เพื่อให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอด หากมนุษย์ทำลายระบบนิเวศเท่ากับมนุษย์ได้ทำลายตนเอง ดังนั้นมนุษย์จำเป็นต้องตระหนักว่า ในการพัฒนาใดๆ ที่มนุษย์จะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิต ต้องคำนึงถึงปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาที่กลายเป็นปัญหาย้อนกลับมาทำลายมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเกิดเป็นปัญหาภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อม ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต

สาเหตุสำคัญของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ

๑. การเพิ่มจำนวนของประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการบริโภคทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น ทั้งเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย พลังงาน การผลิตสินค้าประเภทต่างๆ ที่มนุษย์ต้องการ

ประชากรยิ่งเพิ่มสูงขึ้น การบริโภค
ทั้งอาหาร ที่อยู่อาศัย ก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น
นั่นหมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ
ย่อมถูกทำลายมากขึ้น

๒. การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้นัก
มีความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติจึงถูกทำลายอย่างรวดเร็วง่ายดายและ
จำนวนมากขึ้น จึงถือว่ามนุษย์เป็นตัวการสำคัญในการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นเครื่องมือ

เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ทรัพยากร
ธรรมชาติถูกทำลายอย่างรวดเร็ว
และปริมาณมาก

๓. การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง นำไปสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง ความเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งนอกจากจะทำลายทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์

สงครามทำลายทั้งชีวิต
ทรัพย์สินและบ้านเรือน
อาคาร สถานที่

จากสาเหตุสำคัญของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติจะพบว่าต้นเหตุสำคัญคือ **มนุษย์** เพราะมนุษย์ต้องการพัฒนาตนเองให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ถ้าการพัฒนานั้นคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อม เกิดกับทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนา ก็จะเกิดผลดีอย่างแท้จริง เป็นการพัฒนาคุณภาพแห่งชีวิต เป็นการยกระดับทั้งคุณภาพชีวิตมนุษย์ คุณภาพสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต

แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (sustainable natural resources development) หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้อย่างชาญฉลาด ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการบำรุงรักษาและใช้ในอัตราที่จะเกิดการทดแทนได้ทันอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้มีทรัพยากรใช้ต่อเนื่องไปในอนาคต

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนทั้งประเทศ หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และยังคงประสานความร่วมมือไปยังนานาประเทศทั่วโลก เพื่อรักษาคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและยั่งยืนไปถึงประชากรรุ่นต่อไปไม่จบสิ้น

แนวทางสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่

๑. การควบคุมอัตราการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

การบำรุงรักษาและการเพิ่มจำนวน

การใช้ทรัพยากรธรรมชาติต้องมีอัตราการใช้ที่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมให้ทรัพยากรที่ใช้นั้นสามารถคืนกลับสู่สภาพปกติได้ จึงต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้ถูกต้อง กรณีการใช้ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป อาจทำให้คนรุ่นหลังขาดโอกาสในการทำประโยชน์ ก็ควรเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ ชะลอการใช้ และค้นคว้าหาทรัพยากรอื่นมาทดแทน

๒. การพิทักษ์และสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ

เพื่อให้คงความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพืชพันธุ์ สัตว์ป่า นานาชนิด เพราะสิ่งที่มีชีวิตในระบบนิเวศ รวมทั้งมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยกัน การสูญหายของสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่ง จะมีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่เหลืออยู่ และอาจทำให้มีการสูญเสียชีวิตเพิ่มขึ้นตามมาอย่างรวดเร็ว

๓. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการผลิตและการบริโภคโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

รูปแบบของการผลิตและการบริโภค โดยเฉพาะประเทศกลุ่มอุตสาหกรรม การดำเนินชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยของกลุ่มคนที่มีฐานะเศรษฐกิจมั่งคั่งร่ำรวย ประชาชนของประเทศควรช่วยกันรณรงค์ลดความฟุ่มเฟือย โดยลดการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ ลดการผลิต การบริโภคที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าสร้างเทคโนโลยีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม และใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่ใช่การพัฒนาเฉพาะปัจจุบันแต่ทำลายอนาคต ควรส่งเสริมการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ รัฐบาลต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตื่นตัวต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน แนวปฏิบัติที่สำคัญได้แก่

๓.๑ การใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผลผลิตด้านการเกษตรเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยที่เกษตรกรยังคงรักษาความสมดุลของธรรมชาติไว้ได้ เช่น การลดใช้สารเคมี การทำการเกษตรชีวภาพ การเกษตรธรรมชาติ การเกษตรแบบผสมผสาน นอกจากผลผลิตจะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำไม่ให้เกิดมลพิษ หน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชนควรช่วยกันประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคให้ตระหนักในเรื่องคุณภาพของสินค้าเกษตรปลอดภัย

๓.๒ การใช้เทคโนโลยีการผลิตทางอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายแหล่งทรัพยากรและสภาพแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสีย อากาศเสียก่อนปล่อยออกจากโรงงานอุตสาหกรรมสู่สิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตรที่ปราศจากสารพิษ การลดฝุ่นละอองหรือควันที่จะออกสู่อากาศ ลดการผลิตสินค้าที่ย่อยสลายยาก

๓.๓ การลดการใช้พลังงาน ควรปิดไฟและเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อไม่ใช้ ตรวจสอบการรั่วไหลของน้ำประปา ปลุกต้นไม้เพื่อลดความร้อนในบริเวณบ้าน วางแผนการเดินทางเพื่อประหยัดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ใช้พลังงานจากลม จากแสงแดดให้มากขึ้น เพื่อลดการใช้ไฟฟ้า และน้ำมัน

๓.๔ การลดขยะ ลดการใช้และลดการบริโภค เพื่อลดจำนวนขยะ ลดการใช้ของ ที่เมื่อเป็นขยะ จะย่อยสลายยาก เช่น โฟม พลาสติก และควรมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ให้มีการหมุนเวียน นำของใช้แล้วกลับมาผลิตใหม่ สิ่งของบางอย่างสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษที่ใช้แล้วหน้าเดียว กล่องบรรจุสิ่งของต่างๆ ถุงใส่สินค้า ขวดใส่เครื่องดื่ม

๔. การจัดการ “สิ่งแวดล้อมศึกษา” เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง กระบวนการให้การศึกษา การฝึกอบรมและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับเป็นมาตรการสำคัญยิ่งในการป้องกันแก้ไขและพัฒนาคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักให้แก่ประชาชน ให้รู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการอยู่ร่วมกันในชุมชน สังคม และโลก มีการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมแก่คุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๕. การสร้างจริยธรรมต่อทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

ความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ในโลก มักจะวัดกันด้วยความเจริญทางเศรษฐกิจ การผลิต วัตถุ หรือสินค้าต่างๆ แต่มิได้วัดกันที่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มนุษย์ลืมนึกถึง**ต้นทุนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ที่มีคุณค่าจากอดีตถึงปัจจุบันและอนาคต ลืมนึกถึงผลกระทบที่จะทำให้สิ่งแวดล้อม เมื่อมนุษย์ต้องพึ่งพาธรรมชาติ การพึ่งพาควรมีจิตสำนึกและมีจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๕.๑ ให้ความรักความเอาใจใส่และความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ

มนุษย์ต้องพึ่งพาสีงแวดล้อม ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ อย่างน้อยที่สุดคือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค มนุษย์จึงควรให้ความรักความเอาใจใส่ต่อธรรมชาติ มีความรับผิดชอบต่อการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ โดยใช้อย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น สร้างเสริมเพิ่มปริมาณขึ้นมาทดแทนและรักษาสิ่งแวดล้อมมิให้เกิดมลพิษ

๕.๒ นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

มนุษย์ควรลดความเห็นแก่ตัว โดยนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมของสังคมของประเทศชาติเป็นหลัก ลดความโลภ เพราะความโลภจะนำไปสู่วัตถุนิยม ซึ่งเป็นอันตรายต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่จะนำมาตอบสนองความต้องการของมนุษย์

๕.๓ มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ชุมชน รักษาจารีตประเพณีอันดีงาม ภูมิใจในท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามัคคีปรองดอง ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาท้องถิ่นและรักษาสิ่งแวดล้อม

๖. การยึดทางสายกลางและหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ทางสายกลาง คือ ความพอดี ความเหมาะสม เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวพระราชดำริ เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

๗. การลดอัตราการเพิ่มประชากร และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ประชากร

เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น การบริโภคก็ยิ่งเพิ่มขึ้น นำไปสู่การทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การย้ายถิ่นของประชากรจำนวนมากในโลก ได้ทำลายป่าไม้ ดินน้ำลำธาร ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน ดังนั้นจึงควรณรงค์ให้ลดอัตราการเกิด การอพยพย้ายถิ่น เพื่อมิให้มนุษย์มาทำลายธรรมชาติมากขึ้น ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ จะต้องรณรงค์การสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนให้มีการศึกษาที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่ดีและมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต

๘. การออกกฎหมายควบคุม และดำเนินการลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง

ให้ประชาชนได้มีความรู้และความเข้าใจกฎหมาย และระเบียบของบ้านเมืองอย่างชัดเจนทั่วถึง รณรงค์ให้เจ้าหน้าที่และประชาชนได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

พลังงานทดแทน

น้ำมันจัดเป็นพลังงานเชื้อเพลิงที่มนุษย์นำมาใช้ประโยชน์อย่างมากในชีวิตประจำวัน น้ำมันเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ใช้แล้วหมดไป ปัจจุบันความต้องการน้ำมันมีปริมาณที่สูงขึ้นมากไม่สอดคล้องกับปริมาณการผลิต ทำให้น้ำมันมีราคาแพงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ดังนั้นประชากรทุกประเทศทั่วโลกต้องพร้อมใจกันประหยัดการใช้น้ำมันอย่างจริงจัง ในขณะเดียวกันต้องหันมาใช้พลังงานจากสิ่งอื่นทดแทนเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง ประเทศไทยมีแหล่งพลังงานทดแทนอยู่มากซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบกับอีกหลายประเทศ

จากที่ตั้งของประเทศไทยที่อยู่ในเขตอากาศร้อนชื้น มีชายฝั่งทะเลยาว ช่วยให้ได้รับประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม ความเหมาะสมในการเจริญเติบโตของพืชหลายชนิดที่ให้น้ำมัน ซึ่งสามารถนำมาผ่านกระบวนการผลิตเป็นพลังงานเชื้อเพลิงจากพืชได้ ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้พัฒนาพลังงานจากสิ่งอื่นเพื่อทดแทนพลังงานจากน้ำมันปิโตรเลียมซึ่งนับวันก็จะหายากและราคาแพงขึ้นเรื่อยๆ

๑. พลังงานแสงอาทิตย์

พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นพลังงานสะอาดไม่ทำปฏิกิริยาใดๆ อันจะทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เซลล์แสงอาทิตย์ จึงเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ผลิตไฟฟ้า เนื่องจากสามารถเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์ให้เป็นพลังงานไฟฟ้าได้โดยตรง ส่วนใหญ่เซลล์แสงอาทิตย์ทำมาจากสารกึ่งตัวนำพวกซิลิคอน มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์ให้เป็นพลังงานไฟฟ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเริ่มทดสอบการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๑ และปัจจุบันมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ทำการติดตั้งเซลล์แสงอาทิตย์เพื่อใช้งานในลักษณะต่างๆ กัน

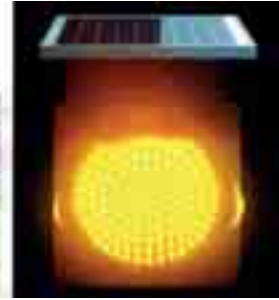
หลักการทำงาน

เมื่อแผงเซลล์แสงอาทิตย์ได้รับแสงอาทิตย์ เซลล์แสงอาทิตย์จะทำหน้าที่เปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์เป็นไฟฟ้ากระแสตรง (DC) ออกมา ผ่านระบบควบคุมเข้าสู่เครื่องแปลงกระแสไฟฟ้าเพื่อเปลี่ยนไฟฟ้ากระแสตรงให้เป็นไฟฟ้ากระแสสลับ (AC) ผ่านมิเตอร์ผลิตไฟฟ้าจ่ายเข้าระบบไฟฟ้าภายในบ้าน ถ้าอุปกรณ์ไฟฟ้าที่เปิดใช้อยู่ภายในบ้านใช้กำลังไฟฟ้าน้อยกว่าที่เซลล์แสงอาทิตย์ผลิตได้ กำลังไฟฟ้าส่วนที่เหลือนั้นจะจ่ายผ่านมิเตอร์ซื้อขายไฟฟ้า ขายไฟฟ้าส่วนที่เหลือคืนให้กับทางการไฟฟ้า แต่ในช่วงที่ไม่มีแสงอาทิตย์หรือมีการเปิดใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ต้องการกำลังไฟฟ้ามากกว่ากำลังไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์ผลิตได้ กำลังไฟฟ้าส่วนที่ไม่พอใช้ก็จะถูกซื้อเข้ามาจากระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย โดยผ่านมิเตอร์ซื้อ-ขายไฟฟ้า โดยมีเทอร์ชดพิเศษนี้ทางการไฟฟ้า ได้ติดตั้งเพิ่มให้สำหรับอาคารที่ผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์และเชื่อมต่อกับระบบจำหน่ายไฟฟ้า

“ขอเชิญชมตัวอย่างการนำพลังงาน
แสงอาทิตย์มาใช้ในระบบ
สาธารณูปโภคครับ”

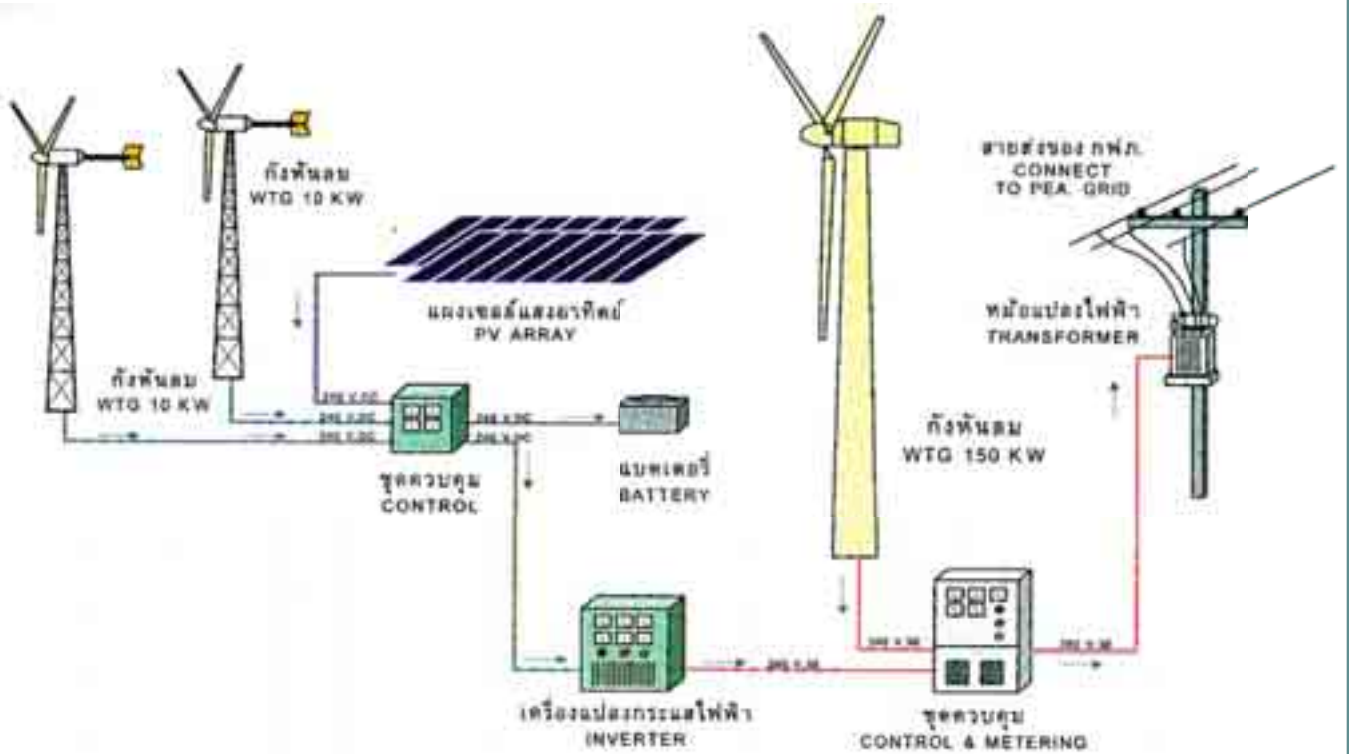

๒. พลังงานลม

ประเทศไทยมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อการนำพลังงานลมมาใช้ประโยชน์ในด้านพลังงาน โดยเฉพาะภาคใต้ ซึ่งเป็นคาบสมุทรติดมหาสมุทรทั้งสองด้าน ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๒๖ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) ได้เลือกบริเวณแหลมพรหมเทพ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจุดที่มีข้อมูลบ่งชี้ว่ามีความเร็วลมเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ ๕ เมตรต่อวินาที เป็นที่ติดตั้งกังหันลมขนาดกำลังผลิต ๑๐ กิโลวัตต์ เพื่อผลิตไฟฟ้า เป็นแห่งแรกของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งกังหันลมนี้ได้ผลิตไฟฟ้าร่วมกับเซลล์แสงอาทิตย์ จนถึงปัจจุบัน

เมื่อการทดลองใช้พลังงานลมผลิตไฟฟ้าปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตจึงได้กำหนดแผนงานเชื่อมโยงระบบกังหันลมผลิตไฟฟ้าเข้าสู่ระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อการใช้งานจริง และเพื่อศึกษาหาประสบการณ์ในการเชื่อมต่อเข้าระบบจำหน่ายไปพร้อมๆ กัน โครงการดังกล่าวดำเนินไปด้วยดีตามแผนงาน โดยได้รับความร่วมมือจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าสู่ระบบได้เมื่อต้นเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๓ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่สามารถนำไฟฟ้าที่ผลิตได้จากพลังงานลมมาใช้งานได้โดยผลิตและส่งผ่านระบบจำหน่ายไฟฟ้า ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ติดตั้งกังหันลมขนาดกำลังผลิต ๑๕๐ กิโลวัตต์ และมีโครงการจะติดตั้งกังหันลมกำลังผลิตขนาด ๖๐๐ กิโลวัตต์ ณ แหลมพรหมเทพ

ภาพจาก : โซลาร์ตรอน, บริษัท (มหาชน). ๒๕๔๘. บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน). นครราชสีมา : ศูนย์เทคโนโลยีโซลาร์ตรอน.

แผนภาพระบบการผลิตไฟฟ้าจากกังหันลมร่วมกับพลังงานแสงอาทิตย์

3. พลังงานความร้อนใต้พิภพ

พลังงานความร้อนใต้พิภพ เป็นพลังงานตามธรรมชาติที่เกิดและเก็บสะสมตัวอยู่ภายใต้ผิวโลก เช่นเดียวกับน้ำมันปิโตรเลียม หากแต่ว่าแหล่งพลังงานเหล่านี้เก็บอยู่ในรูปของน้ำร้อนหรือไอน้ำร้อน ลักษณะที่ปรากฏออกมาให้เห็นบนผิวโลก ได้แก่ บ่อโคลนเดือด พุก๊าซ บ่อน้ำร้อน และน้ำพุร้อน พลังงานความร้อนใต้พิภพเป็นหนึ่งในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ในประเทศไทยมีพุน้ำร้อนหรือน้ำพุร้อนกระจายอยู่มากมายในเกือบทุกภาคของประเทศ เท่าที่มีการสำรวจพบแล้วมีมากกว่า ๕๐ แหล่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคเหนือ

4. พลังงานเชื้อเพลิงจากพืช

น้ำมันเชื้อเพลิงมีอยู่ ๒ ชนิด ชนิดแรกเป็นน้ำมันจากฟอสซิลหรือน้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งสูบขึ้นมาจากใต้ดินและนำมาผ่านกระบวนการกลั่นโดยใช้ความดันและความร้อนสูง ซึ่งจะได้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ออกมา เช่น แก๊สปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันเครื่องบิน น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา และยางมะตอย เป็นต้น

น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดที่สอง คือ น้ำมันจากพืชหรือสัตว์ เป็นน้ำมันที่ใช้สำหรับการบริโภค ซึ่งค้นพบว่าพืชอยู่หลายชนิดด้วยกันที่สามารถให้น้ำมันได้ อีกทั้งยังสามารถนำน้ำมันไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ใช้ทาสี ทำน้ำมันผสมสี ทำยารักษาโรค เครื่องสำอาง สบู่ ผงซักฟอก หนังกเทียม พลาสติก และยังสามารถใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงหรือน้ำมันหล่อลื่นได้อีกด้วย น้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้จากพืชนั้น นอกจากจะได้จากการสกัดจากพืชน้ำมันโดยตรง เช่น ถั่วเหลือง ถังลิสง มะพร้าว ปาล์ม น้ำมัน งา ละหุ่ง เมล็ดทานตะวัน เป็นต้น ยังสามารถได้จากพืช

ที่ให้แป้งและน้ำตาล เช่น มันสำปะหลัง ฟักข้าวโพด อ้อย ข้าวฟ่างหวาน ชานอ้อย กากน้ำตาล ฟางข้าว เป็นต้น โดยการนำมาย่อยสลายแป้งและน้ำตาลผ่านกระบวนการจนได้เอทานอล ซึ่งถ้าสามารถทำให้เอทานอลมีความบริสุทธิ์ถึงร้อยละ ๙๙.๕ ก็สามารถนำเอทานอลมาผสมกับน้ำมันฟอสซิลเป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ได้เช่นกัน

น้ำมันที่ได้จากพืชน้ำมันและจากสัตว์นั้น ส่วนใหญ่นำมาบริโภค เช่น น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม น้ำมันงา น้ำมันหมู เป็นต้น แต่ก็มีพืชน้ำมันบางชนิดที่ไม่สามารถนำมาบริโภคได้ เช่น น้ำมันจากเมล็ดสบู่ดำ น้ำมันจากเมล็ดละหุ่ง เพราะว่ามีสารพิษปนอยู่ ซึ่งน้ำมันจากพืชและสัตว์เหล่านี้ล้วนสามารถนำมาผลิตเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ได้ทั้งสิ้น

เอทานอล

เอทานอล (ethanol) หรือเอทิลแอลกอฮอล์ (ethyl alcohol) เป็นเชื้อเพลิงเหลวที่ได้จากการย่อยสลายแป้งและน้ำตาลด้วยเอนไซม์ สูตรเคมีของเอทานอล คือ C_2H_5OH ในการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์เบนซิน ต้องทำการกลั่นเอทานอลจนมีความบริสุทธิ์สูงถึงร้อยละ ๙๙.๕ จึงสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์เบนซินได้ หากเอทานอลที่ใช้มีน้ำปะปนอยู่มาก จะเกิดปัญหาทำให้เครื่องยนต์น็อก ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ของเครื่องยนต์เกิดสนิม

ข้อดีของการใช้เอทานอลจากวัสดุเกษตรเป็นพลังงานทดแทน สรุปได้ดังนี้

๑. เกษตรกรมีแหล่งหรือทางเลือกในการขายวัตถุดิบเพิ่มขึ้น
๒. เกษตรกรสามารถสร้างโรงงานผลิตในแหล่งวัตถุดิบกระจายออกไปทั่วประเทศ
๓. สามารถผลิตใช้เองโดยไม่มีวันหมด
๔. สร้างงานให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ลดปัญหาการว่างงาน และเป็นการกระจายแหล่งงานสู่ชนบท
๕. ช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศ
๖. ช่วยให้ประเทศชาติมีแหล่งพลังงานเพิ่มขึ้น
๗. เพิ่มอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกร
๘. ยกระดับราคาพืชไร่และสร้างเสถียรภาพด้านราคา
๙. ลดมลพิษในอากาศจากสารเพิ่มค่าออกเทน MTBE โดยใช้เอทานอลผสมแทน
๑๐. ตัดค่าขนส่งและค่าประกันทั้งในการส่งออกผลผลิตจากพืชไร่ไปยังตลาดต่างประเทศ และการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง
๑๑. ด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น

ไบโอดีเซล

ไบโอดีเซล (biodiesel) เป็นเชื้อเพลิงเหลวที่ได้จากน้ำมันพืช น้ำมันสัตว์ ที่ผ่านปฏิกิริยาทางเคมีที่เรียกว่าทรานส์เอสเตอริฟิเคชัน (transesterification) แล้ว โดยในกระบวนการผลิตจะผสมน้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ให้ทำปฏิกิริยากับเมทานอลหรือเอทานอล จนเกิดเป็นสารเอสเทอร์ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับน้ำมันดีเซลจึงสามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ดีเซลได้โดยไม่ต้องทำการปรับเครื่องยนต์แต่ประการใด

แก๊สโซฮอล์ (gasohol) คือ น้ำมันเบนซินผสมเอทิลแอลกอฮอล์หรือเอทานอล นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมาเป็นเวลานานในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล สำหรับประเทศไทย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้เริ่มทดลองจำหน่ายแก๊สโซฮอล์ ให้แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๘ แต่เนื่องจากราคาเอทานอลบริสุทธิ์ร้อยละ ๙๙.๕ มีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าราคาน้ำมันทั่วไปจึงไม่คุ้มค่าที่จะนำเอทานอลมาใช้ทดแทนน้ำมัน ทำให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ต้องหยุดการจำหน่ายแก๊สโซฮอล์ ในปี พ.ศ.๒๕๓๐

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๔ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา ผลิตและจำหน่ายแก๊สโซฮอล์อีกครั้ง โดยเริ่มจำหน่าย ณ สถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในบริเวณสำนักงานใหญ่ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

“แก๊สโซฮอล์” ใช้ส่วนผสมระหว่างน้ำมันเบนซินไร้สารตะกั่วออกเทน ๙๐ ต่อ เอทานอลในอัตรา ๙๐:๑๐ ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่คณะกรรมการเอทานอลแห่งชาตินำไปกำหนดในระดับนโยบายของชาติ

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับพลังงาน

ประหยัดไฟให้เป็นนิสัย มีเงินในกระเป๋าเพิ่ม

ขั้นที่ ๑ ลด...ละ...เลิก

ต้องลด...ละ...เลิก...พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าแบบสิ้นเปลือง เช่น

- ลดการเปิดไฟ เช่น จากที่เคยเปิด ๑๒ ชั่วโมงให้เหลือเปิดเท่าที่จำเป็น
- ลดการเปิดเครื่องปรับอากาศในห้องนอน
- เลิกการเปิดโทรทัศน์รายการเดียวกันพร้อมกันคนละเครื่อง คนละห้อง ขวนมาดูพร้อมกัน
- เลิกเสียบปลั๊กกระติกน้ำร้อนแช่ทิ้งไว้เพื่อรอชงกาแฟครั้งต่อไป

ขั้นที่ ๒ บำรุงรักษา...และใช้อย่างถูกวิธี

หมั่นบำรุงรักษา...ยืดอายุเครื่องใช้ไฟฟ้า..นำพาประหยัดไฟ...ใช้อย่างถูกวิธี...

ไม่เปลืองไฟ...ยิ่งประหยัด เช่น

- ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศให้เหมาะสมที่ ๒๕ องศาเซลเซียส
- ทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศของเครื่องปรับอากาศอย่าให้มีฝุ่นเกาะ
- ตั้งตู้เย็นให้ห่างจากผนังอย่างน้อย ๑๕ เซนติเมตร เพื่อให้ระบายความร้อนได้ดี
- ไม่นำอาหารที่ยังร้อนเก็บในตู้เย็น
- เช็ดผมให้แห้งหมาดๆ ด้วยผ้าก่อนใช้เครื่องเป่าผม

ขั้นที่ ๓ ปรับปรุง...เปลี่ยนแปลง

หากจะประหยัดมากขึ้น อาจต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์บางอย่าง หรือเปลี่ยนจากอุปกรณ์เก่าที่ใช้ไฟมากและไม่มีประสิทธิภาพ...เป็นตัวใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า เช่น

“ติดฟิล์มที่สะท้อนรังสีความร้อนให้หน้าต่างกระจก...ลดความร้อนเข้าบ้าน”

“ปลูกต้นไม้เพื่อบังแสงแดดให้บ้าน”

“ติดตั้งหน้าต่างฝ้าเพดาน...ลดการทำงานของเครื่องปรับอากาศ”

“เปลี่ยนหลอดไส้เป็นหลอดตะเกียบ”

“เมื่อซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าควรศึกษาคู่่มือการใช้อย่างละเอียด”

(ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. ๒๕๕๕. โครงการเก็บค่าไฟใส่กระเป๋า.)

“ครอบครัวสุขสันต์ ร่วมกันประหยัดไฟ
ได้เก็บเงินออมไว้ ใช้จ่ายสิ่งจำเป็น”

บ้านประหยัดพลังงาน

แนวคิดในการปฏิบัติ ๑๐ ประการ สำหรับบ้านประหยัดพลังงาน

๑. หันบ้านให้ถูกทิศ เพื่อ “อยู่เย็นเป็นสุข”

“ร่มรื่น ร่มเย็น”

“โล่ง โปร่ง สบาย”

สำหรับประเทศไทย ทิศเหนือของบ้าน เป็นทิศที่ไม่มีแสงแดดจัดมากนัก ส่วนทิศใต้และตะวันตกแดดจะจัดมากกว่า ตำแหน่งของบ้านอาจใช้หลัก “เปิดรับแสงเหนือและกันแดดด้านตะวันตกและด้านใต้” ส่วนลมประจำจะพัดเข้าทิศเหนือและทิศใต้มากกว่าทิศอื่น จึงควรมีช่องเปิดรับลม

๒. กางร่มให้บ้าน

กางร่มให้บ้านด้วยปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา

ติดกันสาดให้บ้านเพื่อกันแดด

๓. อย่าใส่แหล่งความร้อน

เลือกวัสดุปูพื้นที่ไม่เก็บความร้อน

ป้อนวนให้กับดินด้วยการปลูกพืชคลุมดิน

๔. ยอมให้ลมพัดผ่าน

มีหน้าต่างรับลม

มีทางให้ลมเข้าและลมออก

๕. เปิดบ้านรับแสงธรรมชาติที่ดี

๖. ปรับที่และปรับตัว

เคลื่อนตัวเราหาลมและแสงธรรมชาติ

๗. ติดตั้งฉนวนป้องกันความร้อน

ติดตั้งฉนวนป้องกันความร้อนในบ้าน
เช่น ฉนวนใต้หลังคาเพื่อประหยัดพลังงาน
และอยู่เย็นสบาย

๘. ศึกษาเรื่องน่ารู้ก่อนใช้ไฟฟ้า

อ่านข้อแนะนำที่เขียนบนเครื่องไฟฟ้า
หมั่นบำรุงรักษา
คือหัวใจของการใช้อุปกรณ์

๙. ลดปัญหาการใช้ไฟฟ้าหรือกλυทลคค่าไฟ

เอาของร้อนและชื้นออกไปจากที่ใช้เครื่องปรับอากาศ
เปิดพัดลมช่วยกันดีกว่า

โทรทัศน์อย่าได้มีไว้กล่อมนอน

๑๐. ประหยัดสตางค์ของเรา นำแนวคิดทั้ง ๙ ข้อ ใช้ให้สอดคล้องกัน ก็จะประหยัดค่าใช้จ่ายและ ประหยัดพลังงานซึ่งถือเป็น “การรักษาดี” อีกทางหนึ่ง

หันบ้านให้ถูกทิศทาง
อย่าใส่แหล่งความร้อน
เปิดบ้านรับแสงดี
อย่ากลัวติดตั้งฉนวน
ลดปัญหาการใช้พลังงาน

กางร่มบ้านเข้าไว้
ยอมให้ลมพัดผ่าน
ปรับที่ และปรับตัว
ควรให้รู้เรื่องไฟฟ้า
ประหยัดสตางค์ของเรา

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. ๒๕๔๕. นีลิ...บ้านหารสอง)

รวมพลังหยุดรถซดน้ำมัน

หลีกเลี่ยงการใช้รถโดยไม่จำเป็น

หลีกเลี่ยงการนัดพบในช่วงเวลาจราจรเร่งด่วน

Car Pool ทางเดียวกัน...ไปคันเดียว

ใช้บริการรถสาธารณะบ้าง...ในบางวัน

ตรวจเช็คเครื่อง เป็นเรื่องประจำ

เติมน้ำมัน ไม่ขาด-ไม่เกิน

อย่าใช้ท้ายรถเป็นที่เก็บของ
แบกน้ำหนัก แบกค่าน้ำมัน

วางแผนก่อนเดินทาง

เล็กเบิ้ล เล็กบิด ทุกคัน

ขับรถที่ความเร็วสูงมากเกินไปจะสิ้นเปลืองน้ำมัน

ไม่ขับก็ดับเครื่อง

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. ๒๕๔๕. รวมพลังหยุดรถซดน้ำมัน)

คุณค่าทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

มนุษย์เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ และต่อโลก มนุษย์จัดอยู่ในทรัพยากรประเภทที่เกิดทดแทนใหม่ได้ พลังกาย พลังใจ และพลังสติปัญญาของมนุษย์สามารถสร้างสรรค์พัฒนาสังคมโลกได้อย่างมหัศจรรย์ แต่ในขณะเดียวกัน หากมนุษย์ใช้พลังในทางทำลายก็จะเกิดความเดือดร้อนความทุกข์ยากขึ้นได้ ทั้งต่อทรัพยากรมนุษย์ด้วยกันและทรัพยากรอื่นๆ ในโลก

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์

มนุษย์จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นระบบครอบครัว เมื่อประชากรมนุษย์มีจำนวนมากขึ้นก็จะแยกกระจายกันไปตั้งถิ่นฐานตามดินแดนต่างๆ ทุกทวีปทั่วโลก

จำนวนประชากรในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

ลำดับ	ภูมิภาค	จำนวน (ล้านคน)
๑	โลก	๖,๔๗๗
๒	ทวีปเอเชีย	๓,๙๒๑
๓	ทวีปแอฟริกา	๙๐๖
๔	ทวีปยุโรป	๗๓๐
๕	ทวีปอเมริกาเหนือ	๕๑๕
๖	ทวีปอเมริกาใต้	๓๗๓
๗	ประเทศไทย	๖๕
๘	โอเชียเนีย	๓๓

*ข้อมูลประชากรโลก ๒๐๐๕ จาก
World Population Date Sheet. Washington D.C. :
The Population Reference Buraeu Inc., 2006
เผยแพร่โดย วิทยาลัยประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะพื้นที่ที่มนุษย์เลือกตั้งถิ่นฐาน

๑. **ลักษณะภูมิประเทศ** ที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบชายฝั่งทะเล เป็นลักษณะภูมิประเทศที่มนุษย์ตั้งถิ่นฐานหนาแน่น เนื่องจากการคมนาคมสะดวกเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง แม่น้ำคงคา แม่น้ำโขง แม่น้ำมิสซิสซิปปี แม่น้ำไรน์ ส่วนภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาสูง ที่ราบสูง ทะเลทราย มนุษย์จะตั้งถิ่นฐานเบาบางมาก

๒. **ภูมิอากาศ** มนุษย์จะตั้งถิ่นฐานหนาแน่นในภูมิอากาศแบบอบอุ่นชุ่มชื้น ส่วนเขตภูมิอากาศหนาวหนาวจัด แห้งแล้ง มนุษย์จะตั้งถิ่นฐานเบาบางมาก

๓. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ บริเวณที่มีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์จะมีมนุษย์ตั้งถิ่นฐานหนาแน่น เพราะดินและน้ำช่วยในการผลิตอาหารให้แก่มนุษย์

เขตประชากรตั้งถิ่นฐานหนาแน่นในประเทศไทย

ประชากรไทยส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานหนาแน่น ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบชายฝั่งทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์เอื้ออำนวยต่ออาชีพเกษตรกรรม บริเวณที่ประชากรไทยตั้งถิ่นฐานหนาแน่นมากที่สุด ได้แก่

๑. ที่ราบลุ่มแม่น้ำในภาคกลาง ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำในภาคกลางตอนล่าง เป็นเขตที่มีดินตะกอนธารน้ำที่กว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ที่สุดในประเทศ

๒. ที่ราบลุ่มแม่น้ำชี แม่น้ำมูล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม่น้ำทั้งสองสายจัดเป็นแม่น้ำที่มีความยาวมากเป็นอันดับที่หนึ่งและสองของประเทศ

๓. ที่ราบชายฝั่งอ่าวไทย ตั้งแต่ชายฝั่งตะวันออก บางส่วนของภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคใต้ เป็นที่ราบชายฝั่งที่มีความชุ่มชื้น มีความอุดมสมบูรณ์

เมียนมาร์

บทบาทของมนุษย์ในระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

๑. บทบาทของมนุษย์ในการเป็นผู้ผลิต มนุษย์เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการด้านต่างๆ มนุษย์จึงเป็นแรงงานที่สำคัญ ประเทศที่มีจำนวนประชากรมากและประชากรมีคุณภาพ ก็จะสามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ทำให้ประเทศมีเศรษฐกิจที่ดี แต่การผลิตของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นสินค้าและบริการก็ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นวัตถุดิบและพลังงาน

มนุษย์ผลิตพืชผลเพื่อเป็นอาหาร โดยพึ่งพาทรัพยากรดินและน้ำเป็นหลัก

มนุษย์ใช้ทรัพยากรแร่ธาตุและพลังงานในการบริการด้านคมนาคม

๒. บทบาทของมนุษย์ในการเป็นผู้บริโภค มนุษย์บริโภคทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิด ประเทศใดมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ประชากรของประเทศนั้นมีความชาญฉลาดและรู้จักการอนุรักษ์อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ประชากรมีความสุข หากประเทศใดไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แต่กลับใช้อย่างฟุ่มเฟือย ก็จะเกิดปัญหาความยากจนและภัยธรรมชาติที่รุนแรง

(ภาพจาก : วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา)

มนุษย์ใช้เทคโนโลยี
รักษาสิ่งแวดล้อม

นี่คือ
กังหันน้ำชัยพัฒนา

มนุษย์ขาดความรับผิดชอบ
ต่อสิ่งแวดล้อม สร้างมลพิษในน้ำ

น้ำเสียดายที่แหล่งน้ำควรใช้สะอาดแต่กลายเป็นแหล่งขยะทำให้น้ำเสีย
พื้นที่รอบแหล่งน้ำใช้ประโยชน์ไม่ได้

๓. บทบาทของมนุษย์ในการเป็นผู้อนุรักษ์ หรือ สร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อม

มนุษย์ที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จะใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การนำไม้จากป่ามาใช้ก็จะปลูกทดแทนเพื่อเพิ่มจำนวนและดูแลบำรุงรักษาจนไม้ที่นั้นเติบโตแข็งแรง แต่มนุษย์ที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีการล่าสัตว์ป่า เผาป่า การปล่อยสารพิษในอากาศ ใช้ดี.ดี.ที.ฆ่าศัตรูพืช ทำให้เกิดสารพิษในดิน

ใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช
เป็นอันตรายต่อมนุษย์
ทำลายดินรุนแรง
และตกค้างในดินนาน

ไฟป่าในประเทศไทย
ส่วนใหญ่เกิดจากฝีมือมนุษย์
นอกจากจะทำลายต้นไม้
ยังทำลายต้นน้ำลำธาร
ทำลายสัตว์ป่า

มนุษย์สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ
เพื่อใช้ในการเกษตร ผลิตกระแสไฟฟ้า
และประโยชน์อีกหลายด้าน

การเพิ่มจำนวนประชากรกับปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

จำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก ความต้องการของมนุษย์จึงเพิ่มมากขึ้น ทั้งการผลิต การบริโภค ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง และปริมาณมาก ธรรมชาติไม่สามารถทดแทนได้ทัน เกิดปัญหาทรัพยากรเสื่อมโทรม เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และมนุษย์เอง ก็ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง โดยเฉพาะด้านสุขภาพอนามัย

ควันพิษในอากาศทำลาย
สุขภาพของมนุษย์

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจากการเพิ่มประชากรมนุษย์ การพัฒนาความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่นำมาใช้อำนวยความสะดวก ทำให้ชีวิตมนุษย์สุขสบาย โดยไม่มีความตระหนักในผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา ความรุนแรงของปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมนุษย์เข้าไปทำลายระบบธรรมชาติมากน้อยเพียงใด ถ้ามนุษย์มีความรอบคอบระมัดระวัง มีการใช้และพัฒนาควบคู่กันไปก็จะช่วยลดปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมลงได้

ความเจริญทางด้าน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย
แต่ก็มีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ให้มีมาตรฐานการดำรงชีวิต
อย่างเหมาะสม อยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่

๑. การพัฒนาทางการศึกษา มนุษย์มีทั้งพลังกาย พลังสติปัญญา หากได้รับการศึกษาที่ดี
และถูกต้อง มนุษย์จะสามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีให้ตนเองและครอบครัวได้ และยังสามารถสร้าง
ประโยชน์สุขให้กับสังคมได้อีกด้วย รัฐบาลต้องเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพทางการศึกษา
ให้ทั่วทั้งประเทศ

๒. การพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อให้มนุษย์มีสุขภาพอนามัยที่ดี แข็งแรง ทั้งกาย และใจ

๓. การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นการพัฒนาด้านจิตใจให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เข้าใจความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม

๔. การพัฒนาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง ในการสร้างความปลอดภัยให้กับชุมชนที่ตนอาศัย จัดอิทธิพลเถื่อน มีฉ้อฉล การค้าสารเสพติด และแหล่งอบายมุขต่างๆ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑. อัตราการเพิ่มประชากรสูง ทำให้เกิดปัญหาทั้งการให้การศึกษา แหล่งงานไม่เพียงพอ ที่อยู่อาศัยแออัด การบริการด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ
๒. โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ โรคระบาดและโรคติดต่อร้ายแรง ทำลายชีวิตมนุษย์เป็นจำนวนมาก โรคระบาดบางชนิดทำลายสัตว์เลี้ยงเป็นจำนวนมาก

๓. อุบัติเหตุ ส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุจากการเดินทาง อุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ การก่อสร้าง

๔. ภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด คลื่นสึนามิ อุทกภัย วาตภัย ทำลายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

๕. สงครามและการก่อการร้าย เป็นการทำลายชีวิตมนุษย์ที่ทารุณ ทั้งทหารและประชาชนผู้บริสุทธิ์

การเสริมสร้างฐานรากของสังคมไทยให้เข้มแข็ง

มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม หากฐานรากของสังคมเข้มแข็ง ก็จะสามารถพัฒนาสร้างความเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน ประเทศไทยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้เกิดการพัฒนายั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ” ใน ๓ ด้าน ดังนี้

๑. สังคมคุณภาพ

สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี และพึ่งตนเองได้

๑.๑ คนไทยทุกคนมีโอกาสและความเสมอภาคที่จะพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นคนดี คนเก่ง ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย เคารพกฎหมาย มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกสาธารณะ มีความสามารถคิดเอง ทำเอง และพึ่งพาตนเองมากขึ้น

๑.๒ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงสมบูรณ์ สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีสภาพแวดล้อมดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบดี มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๑.๓ เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีการกระจายรายได้และกระจายผลการพัฒนาอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม พร้อมก้าวสู่เศรษฐกิจยุคใหม่อย่างรู้เท่าทัน

๑.๔ ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใสเป็นประชาธิปไตยมีเสรีภาพและเสถียรภาพ นักการเมืองมีคุณภาพ คุณธรรม มีกระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชนและมีความเป็นธรรมในสังคมไทย

๒. สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่สร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีการเสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถลงทุนทางปัญญา เพื่อเสริมสมรรถนะ และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างรู้ทันโลก และสามารถรักษาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา

๓. สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

สังคมไทยเป็นสังคมที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทย ที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี มีจารีตประเพณีดีงาม มีการดูแลผู้ด้อยโอกาสและคนยากจน มีความรัก ความภูมิใจในชาติและท้องถิ่น สามารถรักษาสถาบันครอบครัวให้เป็นสถาบันหลักของสังคม ที่เป็นรากฐานการพัฒนาชุมชน เครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง นำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปใน **ทางสายกลาง** จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาตลอดจนมีคุณธรรม เป็นกรอบในการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันภายใต้ชื่อว่า **เศรษฐกิจพอเพียง**

ความพอเพียง มีคุณลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ **ความพอประมาณ** **ความมีเหตุผล** **การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานในการที่จะก่อให้เกิดความพอเพียง คือ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม และมีความเพียร

เศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างรากฐานสังคมไทยให้เข้มแข็ง

ประเทศไทยส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในชนบท ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมดังนั้น **แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง** จะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างรากฐานของชนบทให้แข็งแรง เพียงพอที่จะสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว โดยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกร ตามแนวพระราชดำริ มีองค์ประกอบหลัก ๓ ประการ ดังนี้

ประการแรก เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือหลักการที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้วจึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา การลดค่าใช้จ่ายโดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในที่ดินของตนเอง เช่น ข้าว แหล่งน้ำ ปลา ไข่ ไม้ผล พืชผัก เป็นต้น

ประการที่สอง เศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้านที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ให้หลากหลายครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขายและการท่องเที่ยวระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีเครือข่ายที่กว้างขวางมากขึ้นแล้วเกษตรกรทั้งหมดในชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้าน

ประการที่สาม เศรษฐกิจแบบพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จและเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป

การประยุกต์นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน การดำรงชีวิตแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการเข้าสู่มาตรฐาน “พออยู่ พอกิน” ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ปฏิบัติตนได้ดังนี้

๑. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง ดังพระราชดำริว่า “...ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ่มเฟือย ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง...”

๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำริว่า “...ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ...”

๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กัน อย่างรุนแรง ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น...”

๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิด มีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่ง ที่ให้ความชัดเจนไว้ว่า “...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเอง ความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุข พอมีพอกิน เป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้เกียรติว่า ยืนได้ด้วยตนเอง..”

๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ศีลละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดอ่อนต่อแผ่นดิน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราโชวาทว่า “...พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวเองอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดี ที่มีอยู่นั้นให้จงกามสมบูรณ์ขึ้น...”

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จะทำให้เกิดพลังของคนในชุมชนที่จะร่วมกันคิด ร่วมแรงร่วมใจ ทำงาน ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา แก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นรากฐานที่มั่นคงของสังคม ชุมชนจะมีความสงบ ความสะดวก ความสะอาด ความปลอดภัย มีระเบียบวินัย รู้จักพึ่งพาตนเอง รู้จักที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน มีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง ทุกคนในชุมชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีวิถีชีวิตที่ดีและมีความสุข

ในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนหลายหน่วยงานได้ให้ความสนับสนุนร่วมมือและเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีชุมชนจำนวนมากพยายามยึดหลักการพึ่งพาตนเองและการพึ่งพากันเองโดยใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ คือ การผนึกหัวใจและภูมิปัญญา ร่วมกันจัดการผลผลิตทรัพยากรของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งพาตนเอง ซึ่งในวันนี้ได้กลายเป็น **“วิสาหกิจชุมชน”** และ **“หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”** นอกจากนี้ ยังมีการรวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่แต่ละชุมชนเผชิญอยู่

วิสาหกิจชุมชนและหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการเพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

วิสาหกิจชุมชน มุ่งเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินทรัพย์ที่เป็นทุนทางสังคมของชุมชนนั้นให้เป็นสินค้าและบริการของชุมชน การสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้เข้มแข็งสู่เป้าหมายคือความเข้มแข็งของชุมชนและการพึ่งตนเองได้

หน่วยงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนคือ สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็น ๓ ยุทธศาสตร์ คือ

๑. การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน โดยการส่งเสริมแนวคิดและการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูล เครือข่ายและสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิสาหกิจชุมชน
๓. การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยการคัดสรรหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาดของผลิตภัณฑ์

“ผมขอแนะนำวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างครับ”

กล่องใส่เทียน

กระดาษสา

กล่องใส่เนคไท

วิสาหกิจชุมชน “กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา”
หมู่ที่ ๔ บ้านเข็กใหญ่ ตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

วิสาหกิจชุมชน “กลุ่มจักสานผักตบชวา” หมู่ที่ ๗ บ้านอ้อย ตำบลสรรพยา อำเภอสรรพยา
จังหวัดชัยนาท

“หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
ของสวยงามน่าใช้ค่ะ”

ผลิตภัณฑ์จาก กก จังหวัดนครพนม

กระเป๋าย่านลิเกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมอนขิด จังหวัด ยโสธร

ภาพจาก : กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๔๖. เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิสาหกิจชุมชน

การประกันภัยกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ชีวิตมนุษย์ต้องเผชิญกับการเสี่ยงภัยอยู่เสมอ ทั้งการเสี่ยงภัยในชีวิตและการเสี่ยงภัยในทรัพย์สิน เมื่อเกิดภัยขึ้น ความเสียหายต้องมีแน่นอน แต่ไม่ทราบว่าภัยนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อใด เกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นจากอะไร และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีความเสียหายตามมามากหรือน้อยเพียงใด ภัยดังกล่าว บางครั้งมนุษย์ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็นำความทุกข์ ความเดือดร้อน ความสูญเสียมาให้กับตนเอง และครอบครัว

ดังนั้น แนวทางการป้องกันความสูญเสียที่สามารถทำได้ คือ การโอนความเสี่ยงภัยให้กับผู้รับประกันภัยหรือบริษัทประกันภัยเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น

ความเสี่ยงภัย (risk)

ความเสี่ยงภัย หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย

ประเภทของความเสี่ยงภัย แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. **ความเสี่ยงภัยที่เกิดแก่บุคคล (personal risk)** เป็นความเสี่ยงภัยที่ทำให้บุคคลต้องได้รับบาดเจ็บ ทุพพลภาพ เสียชีวิต หรือการว่างงาน การสูญเสียความสามารถในการทำงานหารายได้ ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเอง ต่อครอบครัว

๒. **ความเสี่ยงภัยที่เกิดแก่ทรัพย์สิน (property risk)** เป็นความเสี่ยงภัยที่ทำให้บุคคลต้องสูญเสียรายได้จากทรัพย์สินหรือทรัพย์สินถูกทำลาย เช่น บ้านถูกไฟไหม้ รถยนต์ถูกขโมย ทำให้เจ้าของทรัพย์สินได้รับความเดือดร้อน

การจัดการความเสี่ยงภัย (risk management) หมายถึง กระบวนการจัดการและประเมินผลความเสี่ยง โดยการเลือกวิธีที่ดีที่สุดที่จะมาดำเนินการในการจัดการความสูญเสียและผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วิธีการจัดการความเสี่ยงภัย มีแนวทางดังนี้

๑. **การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง** เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงภัยเกิดขึ้น สามารถทำได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ เช่น ไม่ขับรถขณะที่ฝนตกเพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ ก่อนออกจากบ้านควรถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าและปิดบ้านให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันไฟไหม้บ้าน หรือการโจรกรรม

๒. **การลดความเสี่ยงภัย** เป็นการลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย เช่น หมั่นตรวจดูสายไฟฟ้าในบ้าน หากเกิดการชำรุดควรรีบแก้ไขซ่อมแซม การปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดในการขับรถ การตรวจดูสภาพรถยนต์ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยก่อนนำไปใช้งาน การไม่สูบบุหรี่เพื่อลดการเสี่ยงภัยจากการเกิดโรคมะเร็ง

๓. การโอนความเสี่ยงภัย เป็นวิธีการจัดการความเสี่ยงภัยที่นิยมกันมากวิธีหนึ่ง เพราะเป็นการโอนความเสี่ยงภัยในความเสียหายที่เกี่ยวกับการเงินและความรับผิดชอบต่างๆ ไปให้บริษัทประกันภัยเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น หากเกิดไฟไหม้บ้าน ซึ่งเจ้าของบ้านได้ทำประกันภัยไว้ บริษัทประกันภัยจะชดเชยค่าเสียหายให้ แต่บ้านที่ไม่ได้ทำประกันภัยไว้หากเกิดไฟไหม้บ้านเจ้าของบ้านจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านใหม่เอง

การเกิดไฟไหม้เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ผู้ไม่ประมาทควรหาวิธีประกันภัยไว้

การประกันภัย (insurance)

การประกันภัย หมายถึง วิธีการเฉลี่ยความเสียหาย หรือวิธีการกระจายความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัย

ผู้เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัย

๑. **ผู้เอาประกันภัย (insured)** หรือผู้ทำประกันภัย หมายถึง บุคคลหรือองค์กรที่แสดงความจำนงเข้าร่วมทำสัญญาประกันภัยกับบริษัทประกันภัย ผู้เอาประกันภัยจะต้องมีหน้าที่ชำระเบี้ยประกันตามข้อตกลงที่ทำไว้กับบริษัทประกันภัย

๒. **ผู้รับประกันภัย (insurer)** คือ บริษัทที่รับประกันภัยซึ่งมีหน้าที่รวบรวมเงิน (เบี้ยประกัน) เพื่อนำไปให้กับผู้ทำประกันภัยหรือผู้เอาประกันภัยที่ประสบภัยตามข้อกำหนดในสัญญา

๓. **ผู้รับประโยชน์ (beneficiary)** คือบุคคลที่จะได้รับเงินหรือสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยกรณีเกิดเหตุตามข้อกำหนดที่ตกลงไว้กับบริษัทประกันภัยผู้รับประโยชน์ อาจเป็นบุคคลเดียวกับผู้เอาประกันภัย หรืออาจเป็นบุคคลอื่นก็ได้

กรมธรรม์ประกันภัย (insurance policy) คือ เอกสารที่แสดงข้อตกลงหรือเงื่อนไขในการประกันภัยระหว่างผู้รับประกันภัย (บริษัทประกัน) และผู้เอาประกันภัย โดยจะระบุเงื่อนไขรายละเอียดสำคัญ เช่น

๑. ชื่อบริษัทประกันภัย ซึ่งเป็นผู้รับความเสี่ยงภัย
๒. ชื่อผู้เอาประกันภัย ซึ่งจะเป็นผู้มีภาระผูกพันกับบริษัทประกัน ในการส่งมอบเงินเบี้ยประกันตามจำนวนและเงื่อนไขข้อตกลงการส่งเบี้ยประกัน
๓. ชื่อผู้รับประโยชน์ คือ บุคคลที่จะได้รับเงินเอาประกันภัยกรณีที่ผู้เอาประกันภัยประสบภัย
๔. เงื่อนไขในการจ่ายเงินทดแทนสำหรับการทำประกันภัย
๕. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยและบริษัทประกัน

กรมธรรม์ประกันภัย ถือเป็นสัญญาและข้อตกลงระหว่างผู้เอาประกันภัย กับบริษัทประกันที่ระบุสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยและบริษัทประกัน ผู้เอาประกันภัยต้องศึกษากรมธรรม์ประกันภัยให้เข้าใจและต้องเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี เพื่ออ้างอิงกับบริษัทประกันเมื่อเกิดเหตุร้าย หรือเกิดภัยขึ้น

ประเภทของการประกันภัย แบ่งเป็น ๒ ประเภทที่สำคัญดังนี้

๑. **การประกันชีวิต (life insurance)** เป็นการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองแต่ละบุคคลต่อภัยที่ทำให้เกิดความเสียหาย ได้แก่ ความเจ็บป่วย ความตาย ความชราภาพ ทูพพลภาพ การประกันสุขภาพ การว่างงานหรือความเสียหายที่ทำให้ไม่สามารถทำงานหารายได้ในอนาคต

๒. **การประกันวินาศภัย (non-life insurance)** เป็นการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สิน ได้แก่ การประกันอัคคีภัย การประกันรถยนต์ การประกันภัยทางทะเลและการขนส่ง และการประกันภัยเบ็ดเตล็ด

ประโยชน์ของการประกันภัย

๑. **ประโยชน์ต่อผู้เอาประกันภัย** เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เอาประกันภัยว่า เมื่อเกิดความเสียหายต่อตนหรือทรัพย์สิน จะได้รับการชดเชยจากบริษัทประกันภัย ทำให้ความทุกข์ยากหรือความเดือดร้อนที่เกิดแก่ผู้เอาประกันภัย ตลอดจนครอบครัวได้บรรเทาลง

นอกจากนี้การประกันชีวิตยังเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์ของครอบครัวและยังช่วยลดหย่อนภาษีรายได้บุคคลธรรมดาอีกด้วย

การประกันภัยจึงเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทางหนึ่งเพราะเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงและช่วยบรรเทาความเสียหายให้กับบุคคลและครอบครัว ถือเป็น การสร้างความมั่นคงพื้นฐานให้เกิดขึ้นกับครอบครัว

๒. **ประโยชน์ต่อธุรกิจ** ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจ ทั้งธุรกิจการค้า การลงทุนทุกสาขา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นหลักประกันต่อการอนุมัติสินเชื่อธนาคารเพื่อการทำธุรกิจและการค้า ช่วยให้การดำเนินการคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้การประกันชีวิตยังช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่องในยามที่ประสบกับภาวะวิกฤติ อันสืบเนื่องจากการเสียชีวิต หรือการทุพพลภาพของเจ้าของกิจการ หรือบุคคลสำคัญขององค์กรได้อีกด้วย

๓. **ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ** ช่วยสร้างความมั่นคงในสังคม ลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ เป็นการสร้างสวัสดิการให้แก่สังคม เน้นการระดมเงินออมจากภาคครัวเรือนภายในประเทศที่เป็นการออมระยะยาว ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

โชคดีนะ ที่ทำประกันอัคคีภัยไว้
มิฉะนั้นคงไม่มีบ้านอยู่แน่

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชากรไทย

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากร มาใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิต แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน คือ

๑. **การผลิต (production)** หมายถึง การทำให้เกิดสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์

๑.๑ **ปัจจัยการผลิต (factors of production)** คือ ปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ ที่ดิน (land) แรงงาน (labour) ทุน (capital) และการประกอบการ (entrepreneurship)

ที่ดิน รวมทรัพยากรธรรมชาติ มีความสำคัญต่อการผลิตอย่างยิ่ง ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ ที่ดินเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต การผลิตแต่ละอย่างอาจใช้ที่ดินที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกต้องมีความอุดมสมบูรณ์มีการชลประทานที่ดี ที่ดินสำหรับตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จะเน้นในเรื่องทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่มีปริมาณจำกัด

แรงงาน จะมีประสิทธิภาพในการผลิตมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ระดับการศึกษา ประสบการณ์และความชำนาญ สุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดี การได้รับการดูแลและสวัสดิการที่ดี มีความมั่นคง

ทุน โรงงานอุตสาหกรรม เครื่องจักร เครื่องยนต์ต่างๆ เป็นเครื่องมือหรือปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการอื่นๆ ขึ้นมาใหม่ จัดเป็นสินค้าทุน (capital goods) ส่วนเงินทุน (monetary capital) เป็นสื่อกลางนำมาซึ่งสินค้าทุน เช่น โรงงาน เครื่องจักรต่างๆ รวมทั้งเป็นค่าจ้างแรงงานด้วย

การประกอบการ เป็นการดำเนินงานการผลิต โดยการนำปัจจัยการผลิตทั้งที่ดิน แรงงาน ทุน มาใช้ในการผลิต อย่างมีประสิทธิภาพ

พวกเราารู้จักปัจจัยการผลิตกันว่ามีอะไรบ้าง

เห็นไหม กว่าที่จะเป็นสินค้าแต่ละชิ้นต้องอาศัยปัจจัยการผลิตหลายอย่าง

๑.๒ ลักษณะการผลิต แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

๑. การผลิตขั้นปฐมภูมิ (primary production) เป็นการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์โดยตรง

เมืองไทยมีแผ่นดิน
ที่อุดมสมบูรณ์อยู่มาก
คนไทยส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพ
การเกษตรทั้งเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ประมง
ซึ่งเป็นการผลิตหรืออาชีพ
ขั้นปฐมภูมิ

๒. การผลิตขั้นทุติยภูมิ (secondary production) เป็นการผลิตที่นำเอาผลผลิตในขั้นปฐมภูมิมาแปรรูปเป็นสินค้าอีกรูปแบบหนึ่ง ได้แก่สินค้าอุตสาหกรรม เช่น รถยนต์ น้ำตาล ผ้า

ประเทศไทยมีรายได้
สำคัญจากการส่งออกสินค้า
อุตสาหกรรมหลายอย่าง เช่น
คอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า สิ่งทอ
น้ำตาล อัญมณี สินค้าไทยมีชื่อเสียง
เพราะสินค้านี้มีคุณภาพดี
ราคาไม่แพง

๓. การผลิตขั้นตติยภูมิ (tertiary production) เป็นการผลิตด้านการบริการต่างๆ เช่น การค้า การคมนาคมขนส่ง การธนาคาร การประกันภัย การผลิตในขั้นนี้ช่วยให้การผลิตในขั้นอื่นๆ ดำเนินไปได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม
การประกอบธุรกิจประกันภัย(คปภ.)

ความเจริญด้านการสื่อสาร
คมนาคมขนส่ง การประกันภัย
ที่มีประสิทธิภาพช่วยให้มีความสะดวก
รวดเร็วและปลอดภัยในการเดินทาง
ในการติดต่อธุรกิจการค้า
ตลอดจนการดำรงชีวิต

๒. การแลกเปลี่ยน (exchange) หมายถึงการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งมีวิธีการและรูปแบบต่างๆ เช่นการแลกเปลี่ยนสินค้าต่อสินค้า การแลกเปลี่ยนการบริการต่อบริการ การแลกเปลี่ยนสินค้ากับการบริการ การแลกเปลี่ยนที่ใช้เงินเป็นสื่อกลาง การแลกเปลี่ยนแบบใช้สินเชื่อ เป็นต้น

การแลกเปลี่ยนจะอาศัยกลไกของ **ตลาด** เป็นเครื่องมือ

ตลาด (market) หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ๔ อย่าง คือ ผู้ซื้อ ผู้ขาย สินค้าหรือบริการ และราคา

๓. การบริโภค (consumption) หมายถึง การใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ เช่น ความต้องการอาหารเพื่อบริโภค ความต้องการบ้านเพื่ออยู่อาศัย

การบริโภคแบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

๑. การบริโภคที่สิ้นเปลืองหมดไป เช่นการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง การบริโภคอาหาร

๒. การบริโภคที่สิ้นเปลืองอย่างช้าๆ เช่น การปลูกบ้านเพื่ออยู่อาศัย การใช้รถยนต์

รู้ใหม่ว่าอะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการบริโภค

รู้ดี ๑. รายได้ของผู้บริโภค
๒. รสนิยมในการบริโภค
๓. เทคนิคการขาย การโฆษณาและการตลาด ผมว่า มนุษย์น่าจะรณรงค์ให้มีการบริโภคอย่างประหยัด โลกและหมูอย่างเราจะมีสุขขึ้นอีกมาก

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วประเทศหนึ่งของภูมิภาคเอเชีย ผลผลิตจากประเทศไทยทั้งด้านสินค้าและบริการได้รับการยอมรับจากนานาประเทศทั่วโลกในด้านคุณภาพ จึงเป็นที่น่าภูมิใจสำหรับประชากรไทยเป็นอย่างยิ่ง ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งมีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๑. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

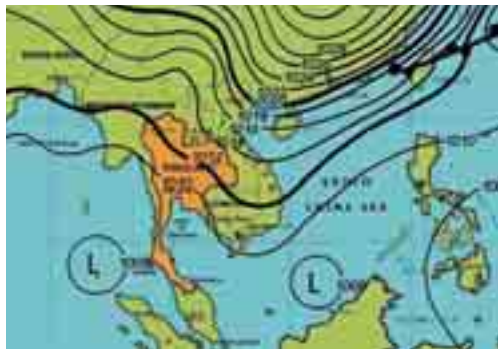
๑.๑ ด้านทำเลที่ตั้ง ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และอยู่ในโซนอากาศร้อนของโลก มีอาณาเขตติดประเทศเพื่อนบ้าน ๔ ประเทศ คือ เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย มีอาณาเขตติดทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดียและติดทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ทำให้สะดวกในการคมนาคมขนส่ง และทำให้ภูมิอากาศ ชุ่มชื้นเพราะอิทธิพลจากทะเลเป็นประโยชน์ด้านการเกษตรกรรม

๑.๒ ด้านลักษณะภูมิประเทศ ประเทศไทยมีลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค **ภาคเหนือ** ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขา สลับที่ราบหุบเขา **ภาคกลาง** เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่กว้างใหญ่ที่สุดของประเทศ **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** พื้นที่ถูกยกตัวขึ้นเป็นขอบสูงชัน ด้านตะวันตกและด้านใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบสูง **ภาคตะวันออก** มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบชายฝั่ง **ภาคตะวันตก** เป็นเทือกเขาสลับที่ราบหุบเขาด้ายภาคเหนือ แต่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ๒ จังหวัด **ภาคใต้** เป็นคาบสมุทรติดทะเลทั้ง ๒ ด้าน ทำให้มีความชุ่มชื้นที่สุดในประเทศลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันส่งผลให้ภูมิอากาศและการดำรงชีวิตของประชากรในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน

๑.๓ ด้านภูมิอากาศ ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมฤดูร้อนหรือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งนำฝนและความชุ่มชื้นมาให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศในช่วงประมาณเดือน พฤษภาคม ถึง กันยายน เป็นประโยชน์ด้านการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ลมมรสุมฤดูหนาว หรือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดมาจากจีน ทำให้อุณหภูมิของประเทศลดต่ำลง โดยเฉพาะภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอากาศหนาวเย็น ท้องฟ้า ปลอดโปร่งไม่มีฝนเหมาะแก่การท่องเที่ยว แต่ลมมรสุมฤดูหนาวจะพัดผ่าน อ่าวไทยก่อนเข้าสู่ภาคใต้ทำให้ ภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีฝนตกในช่วงฤดูหนาว นอกจากนี้ประเทศไทย ยังได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนที่เคลื่อนตัวมาจากมหาสมุทรแปซิฟิกผ่านทะเลจีนใต้เข้ามา แต่เนื่องจาก

ทำเลที่ตั้งของประเทศไทยไม่ได้ตั้งอยู่ริมมหาสมุทรด้านนอกเหมือนอย่างประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศเวียดนาม ทำให้อิทธิพลของพายุหมุนไม่รุนแรง ส่วนใหญ่เป็น**ดีเปรสชัน**ทำให้ประเทศไทยมีปริมาณฝนเพิ่มขึ้นเป็นบริเวณกว้าง แม้พื้นที่ห่างไกลทะเล เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**ดีเปรสชัน**จึงถือว่าเป็นลมที่ให้ประโยชน์ด้านการเกษตรกรรมของประเทศ แต่สำหรับภาคใต้บางปีอิทธิพลพายุหมุนจะรุนแรงกว่าภาคอื่นๆ เพราะพื้นที่ติดทะเล

๑.๔ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างมาก

๑.๔.๑ ดิน แม้ดินในเขตอากาศร้อนชื้นส่วนใหญ่จะมีคุณภาพไม่ดี แต่ประเทศไทยก็มีดินตะกอนธารน้ำที่อุดมสมบูรณ์กระจายอยู่ตามลุ่มแม่น้ำสายต่างๆ ทั่วประเทศโดยเฉพาะภาคกลางมีดินที่อุดมสมบูรณ์มากที่สุด และเป็นบริเวณกว้าง

๑.๔.๒ น้ำ การตั้งอยู่ในเขตอากาศร้อนชื้นอิทธิพลของลมมรสุมและดีเปรสชันช่วยให้ประเทศไทยมีทรัพยากรน้ำที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ แต่ละภูมิภาคจะมีข้อแตกต่างกันในด้านความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของต้นน้ำลำธาร ระบบแม่น้ำลำธาร ลักษณะดินและที่สำคัญ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ อย่างมุ่งมั่นของประชากรในแต่ละภูมิภาค

๑.๔.๓ ป่าไม้ ภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาและปริมาณฝนค่อนข้างมากของประเทศในเขตร้อนชื้นช่วยให้ประเทศไทยมีป่าไม้ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ แต่ประชากรไทยยังคงดูแลรักษาป่าไม้ไม่ดีเท่าที่ควร มีการใช้ประโยชน์จากป่าไม้มากกว่าที่จะพัฒนารักษาป่า ทำให้ป่าไม้ถูกทำลายเป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องเร่งแก้ไขให้มีการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืนและจริงจัง

๑.๔.๔ แร่ธาตุ ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ แร่ธาตุระดับปานกลาง เทือกเขาหินแกรนิตในภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ จะให้แร่โลหะและอโลหะนานาชนิด เช่น แร่ดีบุก ทังสแตน สังกะสี ตะกั่ว พลวง รัตนชาติ ในเขตหินชั้น เช่น หินดินดาน จะมีแร่ธาตุ เชื้อเพลิงทั้งก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน ถ่านหิน นอกจากนี้ชายฝั่งอ่าวไทย ยังมีก๊าซธรรมชาติปริมาณมาก

๒. สิ่งแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์เช่น วัฒนธรรม ประเพณี นโยบายรัฐบาล ความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจ ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

นี่เป็นตัวอย่างการปลูกไม้ ๓ อย่าง เพื่อประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ผล ไม้ฟืน ไม้ใช้สอย และประโยชน์ อย่างที่ ๔ คือ ได้มีป่าไม้ครอบคลุมช่วย ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(ภาพจาก : วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา)

พระมหากษัตริย์คุณของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานฝนหลวง มาช่วยเกษตรกรในท้องถิ่น ทุกกันดาร

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย

๑. ภาคเหนือ

๑.๑ การเกษตรกรรม ภาคเหนือมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นเทือกเขาสลับที่ราบหุบเขา ไม่มีที่ราบลุ่มแม่น้ำที่กว้างใหญ่ เขตที่ราบหุบเขาซึ่งมีแม่น้ำไหลผ่านและมีดินดี ทำให้ผลผลิตด้านการเพาะปลูกต่อไร่สูงมาก พืชผลสำคัญ เช่น ข้าว ชา ยาสูบ กาแฟ กระเทียม ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ลำไย นอกจากนี้ภาคเหนือยังปลูกพืชเมืองหนาวได้ดี เนื่องจากมีภูเขาสูงจำนวนมาก ส่วนการเลี้ยงสัตว์มีทั้งเลี้ยงไว้เพื่อเป็นอาหาร เช่น สุกร ไก่ เลี้ยงไว้เพื่อใช้งาน เช่น โค กระบือ ช้าง

ผมขอนำเที่ยว
ภาคเหนือนะคะ

๑.๒ การทำเหมืองแร่ ภาคเหนือมีแร่ธาตุ อุดมสมบูรณ์ เช่น ดีบุก ทังสแตน ฟลูออไรต์ ลิทไนต์ แบไรต์ ดินขาว

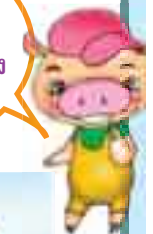
๑.๓ การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สืบทอดมาช้านาน เช่น การทำร่มจากกระดาษสา ทอผ้า เครื่องเงิน แกะสลักไม้ ส่วนอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน เช่น อาหารกระป๋อง น้ำตาล เสื้อผ้าสำเร็จรูป

๑.๔ การค้าและบริการ มีทั้งการค้าภายในประเทศและการค้ากับต่างประเทศทั้งประเทศใกล้เคียงที่มีอาณาเขตติดต่อก็คือ เมียนมาร์ ลาว และประเทศที่ห่างไกล **เชียงใหม่** เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาค มีท่าอากาศยานนานาชาติด้วย ส่วนด้านการท่องเที่ยวจัดเป็นภาคที่มีรายได้สำคัญจากการท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย อันเนื่องมาจากธรรมชาติ เช่น ภูเขาสูง น้ำตก แก่ง ทะเลสาบ ถ้ำ หินงอกหินย้อย อ้อมจอม พะเยาเมืองผี ทำให้เกิดอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การโรงแรม ร้านอาหาร ของที่ระลึกในแต่ละท้องถิ่น การคมนาคม ขนส่ง เป็นต้น

มากราบนมัสการ
พระธาตุดอยสุเทพ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง
เชียงใหม่กันครับ

นี่คือ พะเยาเมืองผี
จังหวัดแพร่ เป็นภูมิประเทศ
ที่แปลกตาเกิดจากการ
กัดเซาะของน้ำ ครับ

๒. ภาคกลาง

๒.๑ การเกษตรกรรม ความอุดมสมบูรณ์ด้วยที่ราบดินตะกอนธารน้ำที่กว้างใหญ่ที่สุดของประเทศ ทำให้ภาคกลางเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ ทั้ง**ข้าวนาปี**ที่อาศัยน้ำฝนและ**ข้าวนาปรัง**ที่อาศัยน้ำ จาก การชลประทาน บริเวณภาคกลางตอนบน และบริเวณขอบของภาคกลางมีดินร่วนซุยเหมาะแก่การทำไร่ เช่น ไร่อ้อย ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่ว การเลี้ยงสัตว์ มีทั้ง โค กระบือ เป็ด ไก่ ที่สระบุรีมีฟาร์มโคนมที่ทันสมัย ภาคกลางมีแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง จำนวนมาก จึงเป็นภาคที่ทำประมงน้ำจืดได้มาก และยังมีการทำนาเกลือ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ประมงชายฝั่งที่สำคัญของประเทศ เพราะมีชายฝั่งทะเลทางตอนใต้ของภาค ในเขตจังหวัด สมุทรปราการ กรุงเทพฯ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ซึ่งมีลักษณะ**เป็นทะเลตม** เนื่องจากเป็นปากแม่น้ำสายใหญ่ของประเทศได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน แม่งลอง มีความอุดมสมบูรณ์ ด้วยอาหารของสัตว์น้ำ

ผมกำลังจะไป
เกี่ยวข้าวครับ

“น่านน้ำอ่าวไทยตอนใน
มีสัตว์น้ำชุกชุมมากครับ”

๒.๒ การทำเหมืองแร่ ภาคกลางมีแร่น้อยชนิด เพราะ โครงสร้างทางธรณีวิทยา เป็นที่ราบส่วนใหญ่ แร่สำคัญ คือ น้ำมัน หินปูน ยิปซัม ซึ่งมีปริมาณมากที่สุดในประเทศ

๒.๓ การอุตสาหกรรม เนื่องจากภาคกลางมีภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบทำให้การคมนาคมสะดวกเหมาะในการสร้างโรงงาน อุตสาหกรรมมากที่สุดในประเทศ โรงงานสำคัญ เช่น ปูนซิเมนต์ สิ่งทอ ประกอบรถยนต์ น้ำตาล เคมีภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า

๒.๔ การค้าและบริการ ภาคกลางเป็นศูนย์กลางการค้าและ การบริการด้านต่างๆที่สำคัญที่สุดของประเทศทั้งสะดวกในด้านการ สื่อสารโทรคมนาคม การขนส่ง โรงแรม ที่พักอาศัย แหล่งงาน สถาบัน การเงิน การธนาคาร ภาคกลางจึงมีประชากรย้ายถิ่นเข้ามา มากที่สุด เพื่อหางานทำ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของภาคกลางไม่หลากหลาย เท่าภาคเหนือ แต่ภาคกลางมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ ทางวัฒนธรรม ค่อนข้างมาก เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย อโยธยา การล่องเรือตามแม่น้ำลำคลองต่างๆ ซึ่งจะได้เห็น วิถีชีวิตของประชาชน

๓. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓.๑ การเกษตรกรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม้จะมีทรัพยากรดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์แต่เป็นภาคที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศมีการปลูกข้าวเจ้า ข้าวเหนียว บริเวณลุ่มแม่น้ำชี มูล โขง และที่ราบรอบหนองบึงขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชไร่หลายชนิด เช่น อ้อย ข้าวโพด มะเขือเทศ มันสำปะหลัง ปอแก้ว ปัจจุบันมีการทำไร่เลื่อนลอย ทำสวนยางพาราในหลายจังหวัดของภาคที่มีดินและน้ำเอื้ออำนวย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ เพราะมีทุ่งหญ้ามาก การประมงน้ำจืดก็ทำได้มากเช่นกัน เพราะมีแหล่งน้ำมากทั้งแม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ หนองบึงต่างๆ

๓.๒ การทำเหมืองแร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทรัพยากรแร่ธาตุน้อย แร่ที่มีมากคือโพแทช และเกลือหิน หรือเกลือสินเธาว์ แต่การทำนาเกลือสินเธาว์ มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก เพราะทำให้แผ่นดินทรุด และทำให้ความเค็มกระจายไปในพื้นที่ใกล้เคียงมากขึ้น

๓.๓ การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และเป็นอุตสาหกรรมเกษตร เช่น โรงสีข้าว ทอผ้า ทอกระสอบ น้ำตาล ปัจจุบันมีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น เนื่องจากมีที่ดินว่างเปล่าที่ราคาไม่แพงและแรงงานที่หาง่าย การมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากๆ ช่วยลดการอพยพย้ายถิ่นของประชากรออกไปทำงานในภาคอื่นได้เป็นอย่างดี

๓.๔ การค้าและบริการ เป็นภาคที่มีอาณาเขตติดประเทศลาว และกัมพูชา จึงมีการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย จังหวัดตามแนวชายแดนจึงเป็นตลาดการค้าสำคัญ เช่น หนองคาย นครพนม อุบลราชธานี

ด้านการท่องเที่ยว เป็นภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมมากมาย เช่น แก่งตะนะ แก่งสะพือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ภูกระดึง ภูหลวง ภูเรือ หินรูปร่างต่างๆ ประสาทหินพนมรุ้ง เขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ภาคนี้ยังมีชื่อเสียงในการทอผ้าไหม และผ้าไหมก็เป็นสินค้าพื้นเมืองที่ทำรายได้ให้ท้องถิ่นเป็นอย่างดี

๔. ภาคตะวันออก

๔.๑ การเกษตรกรรม เป็นภาคที่ทำการเพาะปลูกได้ทั้งทำนา ทำไร่ ทำสวน บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ ปราชินบุรี-บางปะกง เป็นเขตทำนา ทำไร่ข้าวโพดที่สำคัญ ส่วนที่ราบชายฝั่งทำสวนยางพารา สวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรีมีการปลูกพริกไทยได้ผลดีที่สุด เพราะดินฟ้าอากาศเหมาะสม จังหวัดชลบุรีแม้จะมีที่ตั้งติดชายฝั่งทะเล แต่ปริมาณฝนไม่มาก จึงปลูกอ้อย และมันสำปะหลังได้

การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการทำฟาร์มเปิดและไถ่มากกว่าสัตว์ใหญ่ เพราะภาคนี้มีพื้นที่น้อยที่สุดในประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นภาคที่เหมาะสมแก่การทำประมงน้ำเค็มมาก เพราะมีอาณาเขตติดชายฝั่งอ่าวไทยถึง ๕ จังหวัด

๔.๒ การทำเหมืองแร่ แร่ธาตุที่สำคัญของภาคคือ รัตนชาติ ที่จันทบุรีและตราด หวายแก้วที่ระยอง

๔.๓ การอุตสาหกรรม เป็นภูมิภาคที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ฉะเชิงเทรา เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

ชลบุรี เป็นนิคมอุตสาหกรรมทั้งหนักและเบา เป็นศูนย์กลางการคมนาคม มีท่าเรือพาณิชย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศที่แหลมฉบัง

ระยอง เป็นนิคมอุตสาหกรรมทั้งหนักและเบา มีสถานีรับก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยที่ใหญ่ที่สุดที่มาบตาพุด มีท่าเรือน้ำลึกที่มาบตาพุด และมีเส้นทางรถไฟขนส่งสินค้าเข้าสู่กรุงเทพฯ

๔.๔ การค้าและบริการ โครงการพัฒนาชายฝั่งตะวันออกให้เจริญก้าวหน้าด้านอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวส่งผลให้ธุรกิจการค้าเจริญ ก้าวหน้าทั้งการค้าภายในและการค้าระหว่างประเทศ ระบบสาธารณูปโภคได้รับการพัฒนาให้สะดวกสบายมากขึ้น

การมีชายฝั่งทะเลที่สวยงามมีการบริการด้านโรงแรมที่ทันสมัย มีศูนย์การค้าขนาดใหญ่หลายแห่ง ทำให้ภาคตะวันออกมีรายได้สูงจากการท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

นี่แหละครับ
ท่าเรือแหลมฉบัง
เป็นท่าเรือพาณิชย์
ที่ใหญ่ที่สุดของไทย

๕. ภาคตะวันตก

๕.๑ ภาคเกษตรกรรม ภาคตะวันตก แม้จะมีปริมาณฝนน้อยที่สุดในประเทศ เพราะเป็นเขตเงาฝน แต่ไม่แห้งแล้ง เพราะทุกจังหวัดมีแม่น้ำผ่าน มีชายฝั่งทะเลที่เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ มีภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำได้ดีกว่าภาคอื่นๆ ทำให้ระบบชลประทานกระจายอยู่ทั่วภาคประกอบด้วย มีดินดีเหมาะแก่การปลูกพืชไร่และทำนาหลายแห่งโดยเฉพาะลุ่มแม่น้ำแควน้อย-แควใหญ่ แมกกลอง พืชผลที่สำคัญของภาคคือ อ้อย สับปะรด ซึ่งปลูกมากที่สุด การเลี้ยงสัตว์มีทั้งฟาร์มโคนมที่ทันสมัยที่ราชบุรี และฟาร์มสุกร เบ็ด ไข่จำนวนมาก การประมงทำได้ทั้งประมงน้ำจืดและประมงน้ำเค็ม

๕.๒ การทำเหมืองแร่ เป็นภาคที่มีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ทุกจังหวัด แร่สำคัญคือ สังกะสี ที่จังหวัดตาก ซึ่งมีปริมาณมากที่สุดในประเทศ นอกจากนี้ยังมีแร่ดีบุก วุลแฟรม เหล็ก ตะกั่ว ฟลูออไรต์ รัตนชาติ ยิปซัม

๕.๓ การอุตสาหกรรม ความอุดมสมบูรณ์ด้านผลผลิตจากพืชไร่และไฟฟ้าพลังน้ำทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากในภาคนี้ที่สำคัญคือ โรงงานน้ำตาล กระดาษ สับปะรดกระป๋อง วุ้นเส้น เครื่องปั้นดินเผา

๕.๔ การค้าและบริการ มีการทำการค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สินค้าส่งออกต่างประเทศที่มีชื่อเสียง คือ สับปะรดกระป๋อง นอกจากนี้ยังมีการค้าขายตามแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเมียนมาร์

ด้านการท่องเที่ยวจัดเป็นภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมหลายแห่ง เช่น น้ำตก ถ้ำ หินงอกหินย้อย ชายฝั่งทะเลที่สวยงาม การล่องแก่ง อุทยานแห่งชาติ เขื่อนและอ่างเก็บน้ำ สะพานข้ามแม่น้ำแคว เป็นต้น

๖. ภาคใต้

๖.๑ การเกษตรกรรม เนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทร มีที่ราบน้อย ปริมาณฝนชุก ทำให้เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชสวนมากกว่าทำไร่และทำนา พืชสวนที่สำคัญที่เป็นสินค้าส่งออกต่างประเทศ อันดับนำของโลกคือ ยางพารา พืชสวนอื่นๆ ได้แก่ มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน โกโก้ กาแฟ การเลี้ยงสัตว์ มีน้อย เพราะขาดแคลนทุ่งหญ้า มีการเลี้ยงเบ็ด ไก่ เป็นฟาร์มขนาดเล็ก ส่วนการประมงทะเล มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะชายฝั่งอ่าวไทยเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของประเทศ เพราะน้ำตื้นชายฝั่ง มีเลนตมบริเวณปากแม่น้ำ เป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ ท้องทะเลไม่มีโขดหิน หรือเกาะแก่งมากเหมือนด้านทะเลอันดามัน ทำให้ใช้เครื่องมือประมงได้สะดวก

๖.๒ การทำเหมืองแร่ เป็นภาคที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุมากที่สุดในประเทศ มีเทือกเขาที่เป็นแหล่งแร่หลากหลายชนิด แร่ธาตุสำคัญคือ ดีบุก วุลแฟรม ทังสเตน พลวง ยิปซัม ลิกไนต์ ก๊าซธรรมชาติ ในอ่าวไทย ประเทศไทยส่งออกแร่ดีบุกเป็นอันดับนำของโลก

๖.๓ การอุตสาหกรรม ปัจจัยอุตสาหกรรมสำคัญ คือ ผลผลิตด้านการเกษตร แร่ธาตุ พลังงาน จากก๊าซธรรมชาติ ไฟฟ้าพลังน้ำ และการคมนาคมทางทะเลที่สะดวก โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น โรงงานถลุงแร่ดีบุก ผลิตภัณฑ์ยางพารา อาหารทะเลแช่แข็ง น้ำมันปาล์ม ฯลฯ

๖.๔ การค้าและบริการ ภาคใต้มีความเจริญก้าวหน้าด้านการค้า ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศรวมทั้งการค้าบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย อ่าวเกะหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นศูนย์กลางการค้าและการคมนาคมที่สำคัญของภาคใต้

ภาคใต้มีชายฝั่งทะเล เกาะ และแนวปะการังชายฝั่งที่สวยงาม เหมาะแก่การท่องเที่ยว มีที่พักอาศัยแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น โรงแรมที่ทันสมัยหลากหลายรูปแบบ บริการนักท่องเที่ยว ชื่อเสียงด้านความสวยงามของธรรมชาติ การบริการที่ประทับใจของชาวไทย ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวต่างชาติให้มาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะภาคใต้ ปีละจำนวนมาก ตลอดทั้งปีแม้จะมีช่วงชบเซา เพราะภัยธรรมชาติ ที่รุนแรงจากคลื่นสึนามิที่ถล่มชายฝั่งอันดามัน ในเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ แต่การฟื้นฟูสภาพชายฝั่ง แหล่งท่องเที่ยว ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ในช่วง ๑ ปี หลังจากเหตุการณ์ร้ายแรง ปัจจุบันชายฝั่ง อันดามันกลับมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจที่สวยงาม สร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัย ให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น จึงมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนชายฝั่งอ่าวไทยมีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าแผ่นดินไทยของเรามีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางธรรมชาติ มีวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีคุณค่ามีความเจริญรุ่งเรืองมาช้านาน หากคนไทยมีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่น พัฒนา ตนเอง พัฒนาท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพอยู่เสมอ มีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ชาติไทยของเราก็จะมั่นคงแข็งแกร่ง คนไทยก็จะมีความสุข ความเจริญก้าวหน้า

นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศถือเป็นนโยบายหลักที่สำคัญของรัฐบาลทุกสมัยที่จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและรอบคอบเพื่อให้ประชาชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ประเทศมีความเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ แต่นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ก็ไม่สามารถนำมาพัฒนาประเทศได้อย่างราบรื่น หากมีอุปสรรคต่างๆ มาขวางกั้น ทำให้การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้าไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประเทศส่วนใหญ่ในโลก มักประสบปัญหาเช่นเดียวกัน

หลายปีที่ผ่านมาหลายประเทศในโลกรวมทั้งประเทศไทยได้รับผลกระทบที่ค่อนข้างรุนแรงจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ได้แก่ เหตุการณ์ตึก World Trade ของประเทศสหรัฐอเมริกา ถูกถล่ม เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ สงครามอัฟกานิสถาน สงครามอิรัก การก่อการร้ายต่างๆ การเกิดโรคระบาด ได้แก่ โรคซาร์ ในประเทศจีน โรคไข้หวัดนก แล้วระบาดไปยังประเทศต่างๆ ประเทศไทยก็มีการระบาดของไข้หวัดนกเช่นกัน นอกจากนี้ประเทศไทยยังประสบปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาภัยจากคลื่นสึนามิที่ถล่มชายฝั่งอันดามัน เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ ทำให้ประชาชนเสียชีวิตหลายพันคน และปัญหาที่กระทบ เศรษฐกิจโลกรุนแรงที่สุด ขณะนี้คือปัญหาราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นอย่างเป็นประวัติการณ์

แม้ว่าหลายปัญหาไม่ได้มีสาเหตุการเกิดจากประเทศไทย แต่ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบไปด้วย เพราะโลกปัจจุบันเป็นสังคมโลก มีการติดต่อเชื่อมโยงกันอย่างสะดวก รวดเร็ว และบางเรื่องต้องพึ่งพาอาศัยกัน อย่างไรก็ตามปัญหาจะเกิดขึ้นมากมายเพียงใด หากคนไทยทั้งประเทศมีความ สามัคคีกัน มีความอดทน และร่วมมือร่วมใจช่วยกันแก้ไขปัญหา ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ปัญหาต่างๆ หรืออุปสรรคในการพัฒนาประเทศก็จะบรรเทาเบาบางลง การพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือด้านอื่นใด ก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี ผลก็คือ บ้านเมืองไทยมีความสงบร่มเย็นเป็นสุข คนไทยจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุขบน**แผ่นดินทองของไทย**แห่งนี้

ดัชนีคำนำรู้

๑. กรมธรรม์ประกันภัย	๕๓	๒๐. ปัจจัยการผลิต	๕๕
๒. การบริโภค	๕๗	๒๑. ผู้รับประกันภัย	๕๒
๓. การประกันชีวิต	๕๓	๒๒. ผู้เอาประกันภัย	๕๒
๔. การประกันภัย	๕๒	๒๓. พลังงานความร้อนใต้พิภพ	๒๔
๕. การประกันวินาศภัย	๕๓	๒๔. พลังงานทดแทน	๒๐
๖. การผลิต	๕๕	๒๕. พลังงานลม	๒๒
๗. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	๑๕	๒๖. พลังงานแสงอาทิตย์	๒๐
๘. การแลกเปลี่ยน	๕๖	๒๗. ระบบนิเวศ	๑๒
๙. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	๔๗	๒๘. วิสาหกิจชุมชน	๔๘
๑๐. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	๕๕	๒๙. เศรษฐกิจพอเพียง	๔๖
๑๑. แก๊สโซฮอลล์	๒๖	๓๐. สังคมคุณภาพ	๔๔
๑๒. ความเสี่ยงภัย	๕๑	๓๑. สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้	๔๔
๑๓. คุณภาพชีวิต	๔๐	๓๒. สิ่งแวดล้อม	
๑๔. ชีวาลัย	๑๒	๓๓. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	๕๘
๑๕. ทรัพยากรธรรมชาติ	๕	๓๔. สิ่งแวดล้อมทางสังคม	๖๐
๑๖. ทรัพยากรมนุษย์	๔๐	๓๕. สิ่งแวดล้อมศึกษา	๑๗
๑๗. ทุน	๕๕	๓๖. หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณ์ท์	๔๘
๑๘. บริษัทประกันภัย	๕๒	๓๗. เอทานอล	๒๕
๑๙. ไบโอดีเซล	๒๖	๓๘. เอทิลแอลกอฮอล์	๒๕

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรุณา อักษรารุท. ๒๕๔๗. **เงินทองของมีค่า ระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑-๓).** กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ๒๕๔๕. **คู่มือเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน คู่มือแนะนำเทศกาลงานประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละเดือน ประจำปี ๒๕๔๕.** กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การประกันภัย, กรม. ๒๕๔๗. **ไขข้อข้องใจเกี่ยวกับการประกันชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

การประกันภัย, กรม. ๒๕๓๒. **คู่มือการซื้อประกันชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

การประกันภัย, กรม. ๒๕๔๗. **คู่มือการทำประกันชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

การประกันภัย, กรม, กระทรวงพาณิชย์. ๒๕๔๗. **เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการประกันชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

การประกันภัย, กรม. ๒๕๔๗. **สารน่ารู้ เกี่ยวกับการประกันอัคคีภัยสำหรับที่อยู่อาศัย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

การพัฒนาชุมชน, กรม. ๒๕๔๒. **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแบบเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติแด่พยุหศาสตร์ เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง พ.ศ.๒๕๔๒-พ.ศ.๒๕๔๔.** กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาชุมชน.

การพัฒนาชุมชน, กรม. ๒๕๔๗. **บันทึกภูมิปัญญาเพื่อสร้างตำนานผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาชุมชน.

การพัฒนาชุมชน, กรม. ๒๕๔๖. **ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขของคนไทยในชนบท ภาพรวมของประเทศ ๔ ภาค ๗๕ จังหวัด จากข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช. ๒๐ ปี ๒๕๔๖.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ ที เอ็น โปรดักชั่น จำกัด.

การพัฒนาชุมชน, กรม. ๒๕๔๖. **เอกสารชุด คู่มือการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ ที เอ็น โปรดักชั่น จำกัด.

การพัฒนาชุมชน, กรม. ๒๕๔๖. **เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานวิสาหกิจชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล๊อค.

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. ๒๕๔๘. **พลังงานทดแทน.** กรุงเทพมหานคร : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย.

กรุงเทพมหานคร. ๒๕๔๒. **โครงการชีวิตพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ.** กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร.

คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, สำนักงาน. **นี่สิ...บ้านหาสอง.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ.

คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๓. **พลังงาน เพื่อความเข้าใจ ใช้อย่างรู้ค่า พัฒนาสู่ความยั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๗. **การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๔. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๙. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๗. **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๔๗. **สรุปผลการสัมมนาการพัฒนากรอบแนวคิด และการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๘. **ความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุจราจรทางบกในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : คัดติโสภากการพิมพ์.

จิราภรณ์ คชเสนีย์. ๒๕๔๔. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โซลาร์ตรอน, บริษัท (มหาชน). ๒๕๔๘. **บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน)**. นครราชสีมา : ศูนย์เทคโนโลยีโซลาร์ตรอน..

ทิพย์รัตน์ หาญสืบสาย. ๒๕๔๗. **มีธรรมชาติเป็นทรัพย์สิน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ด้านสุทธการพิมพ์ จำกัด.

นวพร เรืองสกุล. ๒๕๔๗. **อ้อมก่อนรวกกว่า**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนักงาน. ๒๕๔๗. **แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๔๒-๒๕๔๙**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนักงาน. ๒๕๔๕. **รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๔๔**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิฑูรย์การปก.

ประกันชีวิตไทย, สยามคม. ๒๕๓๖. **จุดสารแนะแนว การเรียนการสอน กับการประกันชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : สยามคมประกันชีวิตไทย.

ประกันชีวิตไทย, สยามคม. ๒๕๔๘. **วารสารประกันชีวิต**. ฉบับที่ ๑๐๙ ประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๘. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แอ็คคิวเรทเพรส จำกัด.

ป่าไม้, กรม. ๒๕๓๕. **ต้นน้ำลำธาร**. กรุงเทพมหานคร : กรมป่าไม้.

พัฒนาที่ดิน, กรม. ๒๕๔๙. **เอกสารคำแนะนำรูปแบบการปลูกหญ้าแฝก เพื่อการพัฒนาที่ดินอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาที่ดิน.

ภาสิณี เบี่ยมพงศ์สานต์. ๒๕๔๘. **สิ่งแวดล้อมศึกษา แนวการสอน สาธการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราตรี ภาว. ๒๕๔๐. **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : อักษราพัฒนา.

วราพร ศรีสุพรรณ. ๒๕๓๙. **สิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. ๒๕๔๐. **พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชาการ, กรม. ๒๕๔๖. **การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

วิชาการ, กรม. ๒๕๔๓. **ประกันภัยเพื่อความมั่นคง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

วิชาการ, กรม. ๒๕๕๒. **รักษ์ป่าไม้**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. ๒๕๔๕. **เศรษฐศาสตร์ชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้ากรุ๊ป.

สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ๒๕๔๗. **เงินทองต้องใส่ใจ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

สวัลดี โนนสูง. ๒๕๔๖. **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สันติ วิริยะรังสฤษฏ์. ๒๕๔๓. **พจนานุกรมศัพท์เศรษฐกิจและการเงิน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสยามเอ็มแอนด์บี พับลิชชิง จำกัด.

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน. ๒๕๔๕. **โครงการเก็บค่าไฟใส่กระเป๋า**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน.

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน, กรมพัฒนาชุมชน. ๒๕๔๗. **แนวคิด แนวทาง และกรณีตัวอย่าง การดำเนินงาน**

ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ ที เอ็น โปรดักชั่น จำกัด.

สำนักส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. ๒๕๔๐. **การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดอกเบญจ.

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. ๒๕๓๗. **ก่อนจะเหลือไว้เพียงตำนานของสัตว์ป่า**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. ๒๕๓๗. **คู่มือการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. ๒๕๔๑. **คู่มือสิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. ๒๕๔๔. **สะพานสีเขียวสู่การปฏิบัติสิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน).

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรม. ๒๕๔๓. **สิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน**, พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

สุเมธ ตันติเวชกุล. ๒๕๔๙. **หลักการ ทำตามรอยพระยุคลบาท**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนิศา เท็นนันท์. ๒๕๔๗. **เงินทองของมีค่า ระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔-๖)**. กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

Cornell, Joseph. 1989. **Sharing the Joy of Nature**. California : Dawn Publications, 1989.

David Burnie. 1991. **How Nature Work**. London : Dorling Kinderley Limited.

Kapoor, Jack R. 2001. **Personal Finance**. 6 edition. Boston Burr Ridge : Mc Graw-Hill Irwin.

United Nations. 1993. **The Global Partnership of Environment and Development, A Guide to 21 Agenda**. New York.

รายชื่อผู้จัดทำหนังสือ

คณะที่ปรึกษา

๑. คุณหญิง ดร.กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายวินัย รอดจ่าย
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ
ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้
๔. ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕. ดร.อภิรักษ์ ไทพัฒนกุล
อดีตนายกสมาคมประกันชีวิตไทย/กรรมการบริหารสมาคมฯ
๖. นายสุทธิ รจิตรังสรรค์
อดีตนายกสมาคมประกันชีวิตไทย/กรรมการบริหารสมาคมฯ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

๑. นายสาระ ล่ำซำ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุรศักดิ์ สุจิระกุล	รองประธานกรรมการ
๓. นางสาวทัศนีย์ ธรรมพิพิธ	กรรมการ
๔. นายชาญ วรรณะกุล	กรรมการ
๕. ดร.ชาติชัย พาราสุข	กรรมการ
๖. Mr. C. Donald Carden	กรรมการ
๗. นางบุษรา อึ้งภากรณ์	กรรมการ
๘. นายกิตติ ผาสุขดี	กรรมการ
๙. นางสกุญญา ทองชื่นจิตต์	กรรมการ
๑๐. นายพีระพงศ์ อุ่นจิตต์	กรรมการ
๑๑. Mr. James Lowell Brown	กรรมการ
๑๒. รศ.ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์	กรรมการ
๑๓. รศ.วรินทรา แห่งสภา	กรรมการ
๑๔. รศ.ดวงกมล สิ้นเพ็ง	กรรมการ
๑๕. ผศ.พาณี แสงวงกิจ	กรรมการ
๑๖. ผศ.ศิริลักษณ์ ศรีกมล	กรรมการ
๑๗. นางยุพเนตร วัฒนเวคิน	กรรมการ
๑๘. นางสาวปริญญา ลันติพงษ์	กรรมการและเลขานุการ
๑๙. นางสาวกาญจนา ว่องไวกิตติสิน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บรรณาธิการ

๑. นางสุกัญญา งามบรรจง
๒. นางจิตรา สิริภูบาล
๓. นายสุรศักดิ์ เจริญโล่ห์ทองดี
๔. นายสวัสดิ์ นฤวรรค์
๕. นายอนุภาพ นิยะโมสถ
๖. นายสุชาติ นิลคำวงศ์
๗. นางสาวอลิสา เปี่ยมพงศ์สานต์

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) และสมาคมประกันชีวิตไทย ได้ร่วมกันจัดทำหนังสืออ่านเสริมความรู้สาระเศรษฐศาสตร์ (เศรษฐกิจพอเพียง) ชุด "พอเพียงอย่างเพียงพอ" กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในสถานศึกษาได้

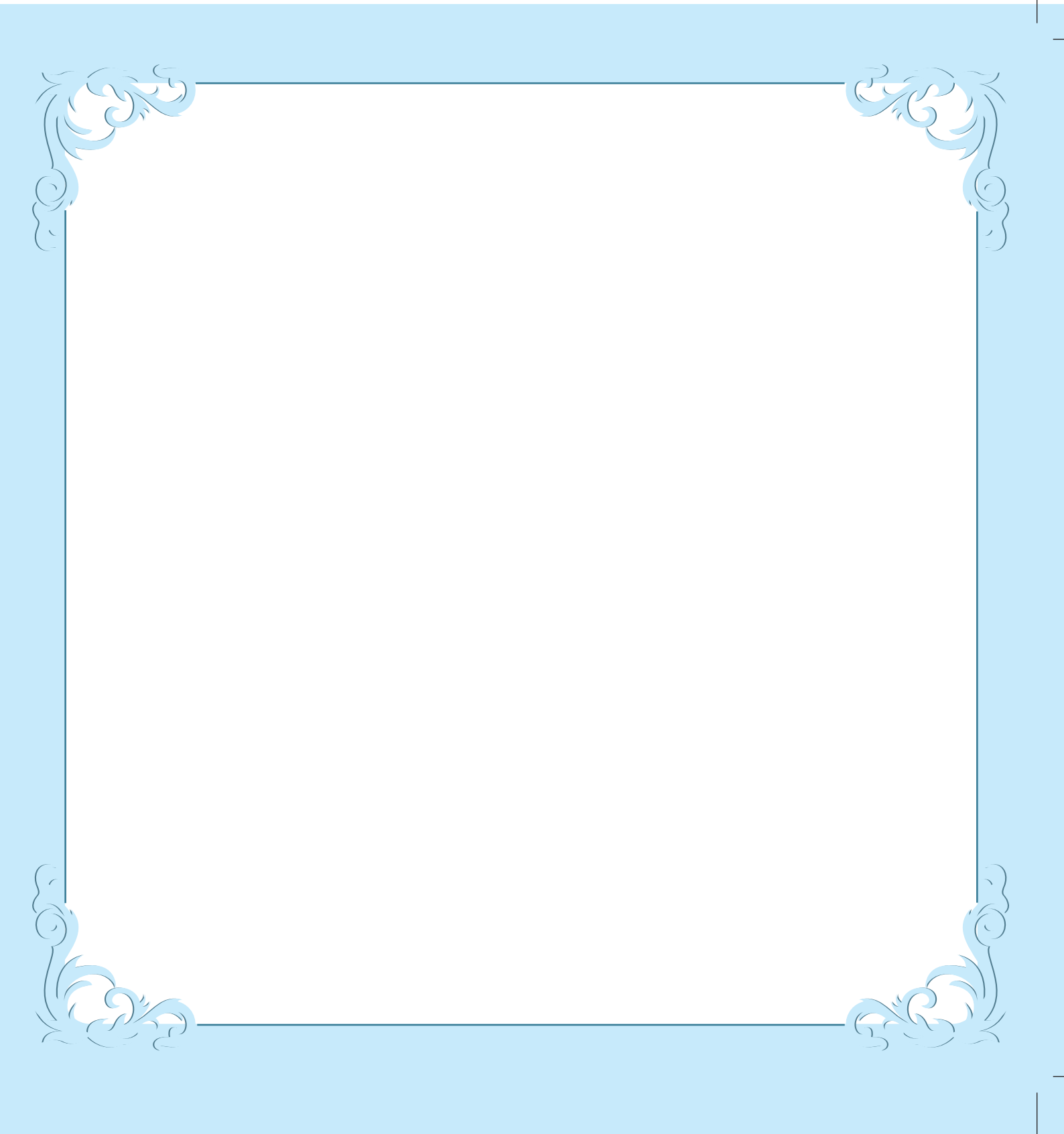
ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(Signature)

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สมาคมประกันชีวิตไทย

๓๖/๑ ซอยสะพานคู่ ถนนพระราม ๔ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

